

Nr 134

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kupongskatteförordning, m.m.; given Stockholms slott den 6 maj 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om kupongskatt,
- 2) lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623).

GUSTAF ADOLF

G.E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny förordning om kupongskatt som skall ersätta den nu gällande kupongskatteförordningen (1943:44). De nya kupongskattereglerna är avpassade till förslaget till lag om förenklad aktiehantering som lagts fram i prop. 1970:99. Dessutom innehåller de vissa rationaliseringar i fråga om redovisningsrutinerna för sådana bolag som inte skall tillämpa de förenklade aktiehanteringsreglerna.

Förslaget är avsett att träda i kraft den 1 januari 1971.

1) Förslag till Kupongskatteförordning

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 §

Kupongskatt erlägges enligt denna förordning till staten för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag.

2 §

I denna förordning förstås med
avstämningsbolag: aktiebolag på vilket lagen (1970:000) om förenklad aktiehantering är tillämplig,

värdepapperscentralen: Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,
utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 21 § första stycket nämnda lag avsedda dagen för avstämmning och för andra aktiebolag den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.

3 §

Har för aktiebolag, som icke är avstämningsbolag, ej bestämts utdelningstillfälle eller skall utdelning i sådant bolag tillgodoföras den utdelningsberättigade på annat sätt än genom utbetalning av utdelat belopp, anses utdelningen ha blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter det att beslut om utdelningen fattats.

Skattskyldighet

4 §

Skattskyldighet föreligger för utdelningsberättigad, om denne är fysisk person, som ej är bosatt eller stadigvarande vistas här i landet, oskiftat dödsbo efter sådan person, utländskt bolag eller juridisk person, som enligt 16 § 2 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall likställas med utländskt bolag, och utdelningen ej är hänförlig till inkomst av rörelse som bedrivits här.

För handelsbolag, kommanditbolag, rederi och dödsbo, på vilket enligt 53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen (1928:370) skall tillämpas bestämmelserna om handelsbolag, föreligger skattskyldighet för den del av utdelningen som ej är hänförlig till inkomst av rörelse som bedrivits här i landet och som belöper på delägare som ej är bosatt eller stadigvarande vistas här.

Skattskyldighet föreligger vidare för utdelningsberättigad, om denne genom annat fång

än arv eller testamente innehar rätt till utdelningen utan att ha förvärvat även aktien. Detta gäller dock ej om den utdelningsberättigade enligt 7 § förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall likställas med ägare i fråga om skyldighet att erlagga skatt för förmögenhet för den aktie, på vilken utdelningen belöper, eller, i fall han ej är underårig, genom gåva erhållit rätten till utdelningen för en tid icke understigande tio år eller för sin återstående livstid.

Skattskyldighet föreligger slutligen för utdelningsberättigad, som innehar aktie under sådana förhållanden, att annan därigenom obehörigen beredes förmån vid taxering till inkomstskatt eller vinner befrielse från kupongskatt.

Skattskyldighet föreligger icke för person, som avses i 17 § eller 18 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

Skattesats

5 §

Kupongskatt utgår med trettio procent av utdelningen.

Beskattningsmyndighet

6 §

Ärende om kupongskatt prövas av riksskatteverket.

Innehållande av kupongskatt vid utbetalning av aktieutdelning m.m.

Utdelning i avstämningsbolag

7 §

Värdepapperscentralen skall vid utbetalning av utdelning innehålla kupongskatt, om ej av tillgänglig uppgift om den utdelningsberättigade framgår, att denne ej är skattskyldig. Kupongskatt skall vidare innehållas i det fall att utdelning ej kunnat ske till följd av bristande uppgift om den utdelningsberättigade.

Uppgift som avses i första stycket skall avges skriftligen och lämnas till värdepapperscentralen i samband med begäran om införing i aktieboken eller i förteckning enligt 12 § lagen (1970:000) om förenklad aktiehantering samt i övrigt när centralen begär det av den som avses med införingen. Ändras förhållande varom uppgift lämnats och som är av betydelse för bedömning av frågan om skattskyldighet enligt denna förordning, skall uppgiftslämnaren utan dröjsmål skriftligen anmäla detta till värdepapperscentralen.

Värdepapperscentralen skall senast fyra månader efter utdelningstillfället lämna den utdelningsberättigade skriftlig uppgift om det belopp som innehållits i kupongskatt för denne.

8 §

Värdepapperscentralen skall senast fyra månader efter utdelningstillfället lämna riksskatteverket uppgift om dels det sammanlagda beloppet av utbetalade utdelningar för vilka skattskyldighet ej förelegat, dels storleken av utbetalad utdelning och innehållen kupongskatt för varje skattskyldig, dels de aktier för vilka utdelning ej kunnat utbetalas till följd av bristande uppgifter om den utdelningsberättigade, dels det sammanlagda beloppet av innehållen kupongskatt. Inom samma tid skall värdepapperscentralen inbetala innehållen kupongskatt.

9 §

Utbetalas utdelning sedan värdepapperscentralen inbetalat kupongskatt enligt 8 §, återbetalar riksskatteverket kupongskatt, som belöper på sådan utdelning för vilken skattskyldighet ej förelegat.

För återbetalning fordras att värdepapperscentralen till riksskatteverket överlämnar utredning om att skattskyldighet ej förelegat för den utdelningsberättigade. Återbetalning sker ej beträffande utdelning, som avser utdelningstillfälle tidigare än fem år före det kalenderår utredningen överlämnats till riksskatteverket.

10 §

Har värdepapperscentralen underlåtit att innehålla kupongskatt fastän detta bort ske, skall centralen förskjuta kupongskatten men får kräva skattebeloppet åter av den skattskyldige.

11 §

Föreligger fall som avses i 10 §, skall riksskatteverket delge värdepapperscentralen utdrag av den längd som avses i 26 § och förelägga centralen att inom två månader från den dag då centralen fick del av utdraget erlagga skattebeloppet. Vill centralen bestrida kravet, skall den senast inom samma tid göra erinran hos verket, som meddelar beslut med anledning härav. Beslutet skall delges centralen och antecknas i längden. Finner verket att centralen skall förskjuta kupongskatt, skall centralen föreläggas att inom viss tid erlagga skattebeloppet.

12 §

Vid förvaltarregistrering enligt 16 § första stycket lagen (1970:000) om förenklad aktiehantering gäller bestämmelserna i 7–11, 20 och 22 §§ denna förordning om värdepapperscentralen i stället förvaltaren.

Värdepapperscentralen skall vid redovisning enligt 8 § lämna uppgift till riksskatteverket om sådan förvaltning som avses i första stycket.

Utdelning i annat aktiebolag än avstämningsbolag**13 §**

För aktiebolag, som icke är avstämningsbolag, gäller vid utbetalande av utdelning 14—17 §§.

14 §

När uppgift om aktieutdelning enligt 43 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956:623) avges, skall uppgiftslämnaren på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär besvara frågor till ledning för bedömande om den utdelningsberättigade är skattskyldig. Är ej svaren sådana att därav uppenbarligen framgår att den utdelningsberättigade icke är skattskyldig för utdelningen, skall kupongskatt för utdelningen innehållas vid utbetalningen. Den som utbetalar utdelningen skall teckna erkännande att kupongskatten innehållits och tillställa uppgiftslämnaren erkännandet.

Riksskatteverket får medge den, som är skyldig att innehålla kupongskatt och som förutsättes kunna bedöma om skattskyldighet enligt 4 § föreligger, att i det fall skattskyldighet uppenbarligen icke föreligger utbetala utdelning utan att kupongskatt innehållas, även om svaren på frågorna skulle ge anledning till sådant innehållande.

Vid utbetalning av utdelning i utlandet skall kupongskatt alltid innehållas.

15 §

Aktiebolag skall senast fyra månader efter utdelningstillfället, dock senast den 15 januari påföljande år, lämna riksskatteverket de blanketter med uppgifter om utdelning som inkommit till bolaget samt inbetala kupongskatt för dels den utdelning för vilken med hänsyn till innehållet i uppgifterna skatt skolat innehållas, dels den utdelning för vilken uppgift ännu ej inkommit till bolaget, och dels den utdelning för vilken inkommit uppgifter som befunnits ofullständiga.

16 §

Inkommer blankett med uppgifter om utdelning till aktiebolag sedan bolaget inbetalt kupongskatt enligt 15 §, återbetalar riksskatteverket kupongskatt, som belöper på sådan utdelning för vilken skattskyldighet ej förelegat.

För återbetalning fordras att bolaget överlämnar blanketten till riksskatteverket. Blankett som inkommit till bolaget under ett kalenderår bör vara riksskatteverket tillhanda senast den 15 januari påföljande år. Återbetalning sker ej beträffande utdelning, som varit tillgänglig för lyftning tidigare än fem år före det kalenderår då blanketten överlämnats till riksskatteverket.

17 §

Blanketter med uppgift om utdelning, som lämnas enligt 15 §, skall vara ordnade enligt 37 § 4 mom. andra stycket taxeringsförordningen (1956:623). Blanketter, vid vilkas avgivande kupongskatt innehållits, skall dock vara skilda från övriga blanketter, och sammanlagda beloppet av den utdelning uppgifterna i dessa blanketter avser skall anges särskilt.

Senast den 31 januari varje år skall de blanketter som nämns i första stycket och som gäller det årets taxering av riksskatteverket tillställas länsstyrelsen i det län, där den som avses med uppgiften enligt kommunalskattelagen (1928:370) har sin hemortskommun.

Gemensamma bestämmelser

18 §

Aktiebolag skall inom en månad efter utdelningstillfället sända bestyrkt avskrift av beslutet om utdelning till registreringsmyndigheten, som översänder handlingen till riksskatteverket.

Har bolag icke inom föreskriven tid insänt handling som avses i första stycket, skall registreringsmyndigheten erinra bolaget om dess skyldighet. Insändes likväl icke handlingen, skall myndigheten anmäla försummelsen till riksskatteverket.

19 §

Kupongskatt betalas genom insättning på särskilt postgirokonto. Inbetalning anses ha skett den dag inbetalningskort eller försändelse, som innehåller gireringskort, inkommit till postanstalt.

Inbetalas kupongskatt ej inom den tid som anges i 8 eller 15 § eller i den ordning som anges i första stycket, utgår restavgift beräknad efter fyra öre för varje hel krona av det icke sålunda erlagda beloppet, dock minst tio kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning skall jämnas till närmast högre hela krontal. Utöver restavgift utgår tilläggsavgift. Tilläggsavgift utgår för varje påbörjad tidrymd av sex månader, första gången dock för den tidrymd, som börjar två månader efter utgången av den månad, då betalning skulle ha skett, till dess betalning sker eller förordnande om indrivning meddelas. Tilläggsavgift beräknas för varje tidrymd som nu nämnts till fyra öre för varje hel krona av det icke erlagda beloppet, dock högst tolv öre för hel krona. I övrigt tillämpas i fråga om tilläggsavgift bestämmelserna i denna förordning om restavgift. När särskilda omständigheter föranleder det, får riksskatteverket befria från restavgift och tilläggsavgift.

20 §

Om det behövs med hänsyn till redovisningens omfattning eller andra särskilda förhållanden, får riksskatteverket medge värdepapperscentralen eller aktiebolag anstånd med fullgörande av skyldighet enligt 8 eller 15 §.

21 §

Utgår utdelning i annat än pengar i svenskt mynt och föreligger enligt 8 eller 15 § skyldighet att inbetala kupongskatt, skall aktiebolaget senast en vecka efter beslutet om utdelning till riksskatteverket inlämna en till riktigheten bestyrkt uppgift om de utdelade tillgångarnas värde vid utdelningstillfället. Föreligger anledning antaga att värdet är för lågt uppgivet, skall riksskatteverket hos länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte anmärka förhållandet och förete den utredning som står verket till buds för bedömande av värdet. Länsstyrelsen har att företa värdering av de utdelade tillgångarna och meddela beslut med anledning av anmärkningen. Finner länsstyrelsen det av bolaget

uppgivna värdet böra höjas, skall länsstyrelsen lämna riksskatteverket och bolaget underrättelse därom med föreläggande för bolaget att inom viss tid inbetala felande kupongskatt. Sker ej inbetalningen inom den utsatta tiden, skall bolaget erlägga restavgift och tilläggsavgift. Därvid äger 19 § andra stycket motsvarande tillämpning.

Har då beslut meddelas om inbetalning av ytterligare kupongskatt utdelning ägt rum utan att tillräckligt belopp till kupongskatten innehållits, skall bolaget förskjuta skattebeloppet men får kräva det åter av den skattskyldige.

22 §

Inbetalar värdepapperscentralen eller aktiebolag ej kupongskatt i föreskriven tid eller ordning, skall riksskatteverket förelägga centralen eller bolaget att inom viss tid fullgöra sin betalningsskyldighet.

Efterkommes ej föreläggandet, skall riksskatteverket anmäla förhållandet till länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte. Länsstyrelsen förordnar om indrivning av obetalt kupongskattebelopp samt restavgift och tilläggsavgift i den ordning som föreskrives i uppbördsförordningen (1953:272) om indrivning av restford skatt.

23 §

Försummar aktiebolag annan skyldighet enligt denna förordning än skyldigheten att innehålla eller inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning, kan länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte förelägga bolaget att vid vite fullgöra förstnämnda skyldighet. Försuttet vite utdömes av länsstyrelsen efter anmälan av riksskatteverket.

I fråga om vite enligt första stycket gäller i övrigt 123—125 §§ taxeringsförordningen (1956:623) i tillämpliga delar.

24 §

För kontroll beträffande kupongskatten kan riksskatteverket meddela beslut om skatterevision hos aktiebolag. Därvid gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i taxeringsförordningen (1956:623) om taxeringsrevision.

25 §

Har till taxeringsnämnd inkommit blankett med uppgift om aktieutdelning beträffande fysisk eller juridisk person, som ej är i taxeringsdistriktet skattskyldig till statlig inkomstskatt för utdelning som avses med uppgiften, och skall ej denna blankett sändas till annan taxeringsnämnd, skall nämnden snarast möjligt och senast den 15 juli under taxeringsåret till länsstyrelsen överlämna blanketten och ange sådant för nämnden känt förhållande, som kan tjäna till ledning vid bedömande om skattskyldighet för kupongskatt föreligger. Blankett, som med hänsyn till uppgifterna däri finnes böra föranleda ytterligare åtgärder enligt taxeringsförordningen (1956:623), disponeras av länsstyrelsen för detta ändamål. Föranleder uppgift skattskyldighet för kupongskatt, skall länsstyrelsen tillställa riksskatteverket blanketten tillsammans med den utredning som taxeringsnämnden gjort. Har länsstyrelsen kännedom om ytterligare förhållande av betydelse i förevarande avseende, skall länsstyrelsen upplysa verket om det.

Påförande av kupongskatt i efterhand

26 §

Riksskatteverket uppför i särskild längd utdelningsberättigad, som kan antagas vara skattskyldig men för vilken utdelning utbetalats utan att kupongskatt innehållits, samt det skattebelopp som belöper på utdelningen.

Om ej annat följer av 11 §, skall riksskatteverket delge den som uppförts i längden utdrag ur denna och förelägga honom att inom två månader från den dag då han fick del av utdraget erlägga skattebeloppet. Vill den som uppförts i längden bestrida skattepåföringen, skall han senast inom samma tid göra erinran hos riksskatteverket, som meddelar beslut med anledning härav. Beslutet skall delges den som framställt erinran och antecknas i längden. Finner verket att kupongskatt skall erläggas, skall den skattskyldige föreläggas att inom viss tid erlägga skatten.

Kupongskatt, som ej erlagts inom den utsatta tiden, indrives i den ordning som föreskrives i uppbördsförordningen (1953:272) om indrivning av restförd skatt.

Restitution av kupongskatt

27 §

Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits fastän skattskyldighet ej förelegat eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som innehållits för mycket.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos riksskatteverket senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Beslut rörande restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan prövningsnämnd, kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos riksskatteverket senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlägga skatt enligt denna förordning eller uppbördsförordningen (1953:272), gäller 68 § 3 och 4 mom. uppbördsförordningen i tillämpliga delar.

Preskription

28 §

Åtgärd för indrivning av obetald kupongskatt får ej vidtagas senare än fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket förordnande om indrivning meddelats.

Besvär

29 §

Talan mot beslut av riksskatteverket eller länsstyrelse enligt denna förordning utom i fråga om vite får föras av den som beslutet rör och av allmänna ombudet hos riksskatteverket genom besvär hos kammarrätten.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till riksskatteverket eller länsstyrelsen inom två månader från det klaganden fått del av det överklagade beslutet. Den omständigheten att besvärshandlingen inkommit direkt till kammarrätten utgör dock ej hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvärshandlingen inkommit före besvärstidens utgång.

Mot riksskatteverkets beslut enligt 22 § första stycket eller 24 § får talan ej föras.

30 §

Bestämmelserna i 98 § taxeringsförordningen (1956:623) om besvär över kammarrättens utslag gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande kupongskatt.

Straff

31 §

Den som underlåter att fullgöra skyldighet enligt 7 § första stycket, 8 §, 15 §, 17 § första stycket, 18 § eller 21 § första stycket första punkten dömes till böter.

Den som i fall som avses i 7 § andra stycket eller 14 § första stycket uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift eller underlåter att anmäla ändring i förhållande som avses med redan avlämnad uppgift, dömes, där den oriktiga uppgiften eller underlåtenheten är ägnad att för honom eller den han företräder leda till för låg kupongskatt, till böter eller fängelse i högst sex månader.

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt första eller andra stycket.

Ansvar enligt första eller andra stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971, då förordningen (1943:44) om kupongskatt skall upphöra att gälla.

I fråga om utdelning, som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet, gäller den upphävda förordningen med följande undantag.

1. Inträder skyldighet för styrelse för aktiebolag att enligt 5 § den upphävda förordningen avlämna uppgifter om utdelning eller att inbetala kupongskatt först efter

ikraftträdandet och fullgör styrelsen icke denna skyldighet, gäller för sådant fall 19 § andra stycket samt 22 och 23 §§ den nya förordningen.

2. Vid återbetalning av kupongskatt till aktiebolag enligt 6 § den upphävda förordningen gäller den begränsning som föreskrives i 16 § andra stycket den nya förordningen, om utdelningen utbetalats efter utgången av år 1970.

3. Restitution av kupongskatt till utdelningsberättigad enligt 12 § 1 mom. den upphävda förordningen skall ske enligt 27 § den nya förordningen, om ansökan därom göres efter ikraftträdandet.

4. Vid prövning av ansvar enligt 16 § den upphävda förordningen äger 31 § tredje och fjärde styckena den nya förordningen tillämpning.

5. Prövning och handhavande i övrigt av ärende rörande kupongskatt ankommer på riksskatteverket.

2) Förslag
till
Lag
om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Härigenom förordnas i fråga om taxeringsförordningen (1956:623)
dels att 43 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i 37 § 1 mom. skall införas en ny punkt, 4 a, av nedan angivna lydelse.

37 §.
(Föreslagen lydelse)

1 m o m. ¹ Till ledning	följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

4 a. Den som utbetalt utdelning å aktie i svenskt aktiebolag, på vilket lagen (1970:000) om förenklad aktiehantering är tillämplig.	Den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.	Den utbetalda utdelningen.
---	--	----------------------------

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

43 §.

1 m o m. Envar, som utbekommit utdelning å svenska aktier, så ock envar, som här i riket utbekommit

1 m o m. Envar, som utbekommit utdelning å aktier i svenskt aktiebolag, på vilket lagen (1970:000) om förenklad aktiehantering icke är tillämplig, så ock envar, som här i riket utbekommit

a) utdelning å _____ kupongen förvärvats.
Uppgift avfattas _____ betalning sker.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Senaste lydelse 1967:109.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 maj 1970.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ny kupongskatteförordning* och anför.

Inledning

Kungl. Maj:t har tidigare i dag på min anmälan beslutat proposition till riksdagen med förslag till lag om förenklad aktiehantering, m.m. (prop. 1970:99). Förslaget bygger i princip på fondbörsutredningens delbetänkande Förenklad aktiehantering (SOU 1968:59). Redan fondbörsutredningens förslag förutsatte konsekvensändringar i gällande kupongskatteregler. Inom finansdepartementet upprättades med anledning därav en promemoria med förslag till ny kupongskatteförordning (Stencil Fi 1969:8). Författningsförslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av statskontoret, kammarrätten, bankinspektionen, försäkringsinspektionen, riksrevisionsverket, riksskattenämnden, allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden, centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden (CFU), kupongskattenämnden, poststyrelsen, kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från handelskamrarna i Göteborg och Malmö), patent- och registreringsverket, exekutionsväsendets organisationsnämnd (EON), fullmäktige i riksbanen, fullmäktige i riksgäldskontoret, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro, Västmanlands och Västerbottens län, lokala skattemyndigheterna i Stockholms, Malmö och Göteborgs fogderier, aktiebolagsutredningen, Föreningen auktoriserade revisorer, Föreningen Sveriges fogderichefer, Svenska bankföreningen, Svenska fondhandlareföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska revisorsamfundet, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges industriförbund, Sparbankernas bank aktiebolag, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund och värdepapperskonsortiet.

Svenska bankföreningen och Svenska fondhandlareföreningen har anslutit sig till ett yttrande avgivet av värdepapperskonsortiet. Svenska sparbanksföreningen instämmer i det yttrande som avgetts av Sparbankernas bank aktiebolag och Sveriges allmänna exportförening i det yttrande som avgetts av Sveriges industriförbund.

Viss organisationsfråga rörande kupongskattemyndigheterna behandlas i prop. 1970:55 i samband med förslag till organisation av riksskatteverket.

Nuvarande ordning

Enligt förordningen (1943:44) om kupongskatt (KupF) föreligger skyldighet att betala statlig inkomstskatt i form av kupongskatt för utdelning på svensk aktie, då utdelning blir tillgänglig för lyftning, för

- 1) fysisk person, vilken ej är bosatt eller stadigvarande vistas här i landet,
- 2) oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfalle inte var bosatt eller vistades stadigvarande här i landet,
- 3) utländskt bolag eller juridisk person, som enligt 16 § 2 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt (SI) skall likställas med utländskt bolag, dvs. främmande stat samt utländsk menighet, försäkringsanstalt och förening samt annan här i landet ej hemmahörande juridisk person.

Kupongskatt utgår dock inte i de fall utdelningen är hänförlig till inkomst av rörelse som bedrivits här i landet (1 § första stycket).

Utöver de nu redovisade reglerna om skattskyldighet för kupongskatt finns ytterligare bestämmelser med syfte att reglera sådana fall då aktien och rätten att uppbära utdelningen tillhör olika personer eller då bulvanförhållande kan antagas förekomma. Dessa bestämmelser har tillkommit för att förhindra att skattskyldigheten till kupongskatt kringgås. Skyldighet att erlägga kupongskatt inträder därför även då den utdelningsberättigade antingen genom annat fång än arv eller testamente förvärvat rätt till utdelning utan att också ha förvärvat aktien eller då han uppträder såsom bulvan för annan eller innehar aktie under sådana förhållanden att fysisk person därigenom obehörigen vinner befrielse från kupongskatt (1 § andra stycket).

Avgörande för frågan om kupongskattskyldighetens inträde är den tidpunkt, då utdelningen blir tillgänglig för lyftning, vilket beror på bolagsstämmans beslut. Har stämman emellertid inte bestämt viss dag, då utdelning skall vara tillgänglig för lyftning, anses utdelningen enligt 5 § KupF ha blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter det beslut fattats om utdelningen. Nämda stadgande korresponderar med huvudregeln i punkt 3 av anvisningarna till 38 § kommunalskattelagen (1928:370; KL) om skattskyldigheten vid den årliga inkomstbeskattningen.

Kupongskatt utgår med 30 % av utdelningsbeloppet (2 § KupF).

Aktiebolag skall hålla inne det belopp som behövs för kupongskatten vid utbetalande av utdelningar (5 §). Den utdelningsberättigade får sålunda vidkännas avdrag motsvarande kupongskatten när han uppbär utdelningen. Kupongskatten är med vissa undantag definitiv.

För handläggning av kupongskatteärenden finns ett centralt statligt organ, kupongskattekontoret. Detta är f.n. knutet till taxeringsavdelningen hos länsstyrelsen i Stockholms län men föreslås i prop. 1970:55 skola ingå i riksskatteverket som avses upprättas den 1 januari 1971. Beslutande organ är en av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, kupongskattenämnd, bestående av ordförande och två ledamöter samt suppleanter för dem (3 §). I nyssnämnda proposition föreslås att kupongskattenämnden avskaffas i samband med att riksskatteverket inrättas och att nämndens uppgifter från den 1 januari 1970 övertas av verket.

Förfarandet vid utbetalning av utdelning och fastställandet av kupongskattskyldighet bygger på principen att den utdelningsberättigade när han lyfter utdelningen själv får meddela uppgifter huruvida kupongskatt bör innehållas eller ej till ledning för den som verkställer utbetalningen. Uppgiftslämnaren får på heder och samvete besvara frågor som finns på särskilda uppgiftsblanketter.

Blanketterna är av två slag: formulär 18 a för utdelning på aktier utan avdrag för kupongskatt och formulär 18 b för utdelning på aktier med avdrag för kupongskatt. Formulär 18 b finns även på engelska, franska och tyska.

Den som uppburit utdelning på svenska aktier är enligt 43 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956:623; TF) skyldig att till ledning för egen taxering lämna uppgifter om utdelningen.

Kupongskatt inbetalas till kupongskattekontoret i minst två etapper, den första trettio dagar och den andra fyra månader efter den dag, då utbetalningen blev tillgänglig för lyftning (5 § KupF).

Under den första etappen lämnas utdelningsbeslutet och de uppgifter om utdelning som dittills inkommit till aktiebolaget. Vidare inbetalas den kupongskatt, som innehållits med hänsyn till uppgifter enligt formulär 18 b. Dessa uppgifter kan ha lämnats direkt till bolaget, men kuponger till aktier i större bolag inlöses i regel genom förmedling av bankerna, som i sin tur insänder uppgifterna till vederbörande bolag. Vad beträffar den andra etappen, skall ett bolag – som nyss nämnts – inom fyra månader till kupongskattekontoret lämna de uppgifter enligt formulär 18 a och b, som kommit in efter den första etappens utgång. Samtidigt har bolaget även att betala kupongskatt. Denna betalningskyldighet är vidsträcktare än den som skall fullgöras under den första etappen. Den omfattar nämligen inte bara den kupongskatt, som belöper på de insända uppgifterna enligt formulär 18 b, utan skatt skall inbetalas även för den utdelning, ”för vilken behöriga uppgifter ännu ej redovisats”, dvs. för all vid denna tidpunkt ännu inte lyftad utdelning, oberoende av hur det senare slutligen kommer att ställa sig med skyldigheten att erlägga kupongskatt (5 § andra stycket).

Kupongskattekontoret granskar avgivna redovisningar och kontrollerar att kupongskatt inbetalats i rätt tid och med rätt belopp (8 § första stycket).

Inkommer uppgifter om att aktieutdelning lyfts först efter andra etappens redovisning skall bolagets styrelse senast den femtonde dagen efter utgången av det kalenderår, under vilket uppgifterna inkommit, överlämna dessa till kupongskattekontoret. Efter beslut av kupongskattenämnden återbetalas till bolaget sådan kupongskatt som ej bort innehållas (6 §).

I KupF föreskrivs inte någon begränsning av tiden för rätt till återbetalning av kupongskatt. Kupongskattenämnden tillämpar emellertid i princip den sedvanliga tioåriga preskriptionstiden. Nämnden har till ledning för arbetet inom kupongskattekontoret meddelat vissa föreskrifter. Enligt dessa räknas preskriptionstiden från den dag kupongskatten inbetalas till kupongskattekontoret och avbryts, om aktiebolag för visst utdelningsår inom tio år från kupongskattens inbetalande inkommer med utdelningsuppgifter för restitution av skatten. Ny tioårig preskriptionstid börjar härefter löpa från dagen för beslutet om återbetalning. För att bevara sin restitutionsrätt skall bolaget före sistnämnda tidpunkt erinra om sin fordran hos kupongskattenämnden. Flertalet större bolag har återkommande bevakat sin rätt till preskriptionsavbrott och får årligen återbetalning av kupongskatt som är mer än tio år gammal.

Rätt till restitution av kupongskatt föreligger om skattskyldighet ej förelegat eller förelegat till reducerad skattesats enligt dubbelbeskattningsavtal. Restitution sker då inte till bolaget utan direkt till den utdelningsberättigade. Sådan restitution sker emellertid i mindre omfattning (12 § 1 mom. första stycket).

Andelen restituerad kupongskatt av den totala skatten framgår av följande uppställning.

Kalender- år	a Influten kupong- skatt milj. kr.	b Restituerad kupongskatt milj. kr.	b i % av a
1963	12,0	4,8	40
1964	14,4	5,8	40
1965	15,6	6,4	41
1966	19,9	6,7	33
1967	21,5	10,2	47
1968	22,4	8,6	38
1969	32,7	12,8	39

Underlåtenhet att inbetala kupongskatt inom föreskriven tid medför utom bötesstraff även skyldighet att betala dröjsmålsränta efter 9 % om året från den dag det felande beloppet senast bort betalas tills betalning sker eller behöriga uppgifter om aktieutdelningar, för vilka skatt inte bort innehållas, lämnas till kupongskattekontoret. Kan bolaget med utdelningsuppgift visa att utdelning lyfts före fyramånadersfristens utgång och att någon kupongskatt ej skolat innehållas, begränsas dröjsmålsräntan till 100 kr. (5 § fjärde stycket).

Har beskattning underlåtit, fastän skattskyldighet varit för handen, sker påföring av kupongskatt i efterhand. I sådana fall upprättas en särskild längd. Den skattskyldige föreläggs att inbetala kupongskatt eller inkomma med utredning till styrkande av att kupongskatt ej skall utgå. I senare fallet meddelar kupongskattenämnden beslut i ärendet (11 §).

Sedan inkomna utdelningsuppgifter efter bokföring sorterats och markerats, överlämnas de successivt, dock senast den 31 januari varje år, till länsstyrelsen för att tjäna till ledning vid taxeringen (10 §).

Antalet svenska aktiebolag med aktier noterade på börsen uppgick år 1969 till 108 med ett sammanlagt nominellt aktiekapital av 10,6 miljarder kr. Antalet svenska bolag på den s.k. fondhandlarlistan (innehållande aktier i bolag som inte är börsnoterade men ändå är föremål för handel) var 36 med ett aktiekapital på ca 750 milj.kr. Samma år verkställde omkr. 2 800 svenska aktiebolag utdelning till aktieägare. Den samlade svenska aktieutdelning, som beslutades år 1968, uppgick till 1,6 miljarder kr.

Förslaget till lag om förenklad aktiehantering

Det i prop. 1970:99 framlagda förslaget om förenklad aktiehantering innehåller följande bestämmelser.

Lagen är tillämplig på aktiebolag, om bolagsstämman beslutar om det. Lagen träder då i stället för motsvarande bestämmelser i lagen (1944:705) om aktiebolag, lagen (1948:433) om försäkringsrörelse och lagen (1955:183) om bankrörelse (1 §).

Enligt lagförslaget skall finnas en värdepapperscentral som handhar bl.a. följande upp-

gifter, nämligen att föra aktiebok och förteckning över uppdragshavare m.fl. som är berättigade att lyfta utdelning i stället för aktieägaren, pröva frågor om införing av ägare i aktieboken, svara för utskrift av aktiebok m.m., avstämma aktiebok och nyssnämnda förteckning över uppdragshavare m.fl., utsända aktiebrev, utdelning och emissionsbevis (2 §).

För ändamålet avses skola bildas Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, som skall drivas genom samverkan mellan staten och fondkommissionärerna.

Aktiebok i bolag på vilket lagen blir tillämplig förs med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt (8 § första stycket).

När bolag fattar beslut om utdelning av vinst skall i beslutet anges den dag när aktieboken och förteckningen över uppdragshavare m.fl. skall stämmas av för fastställande av vilka som är införda i dem (21 § första stycket).

Den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken eller i förteckningen skall anses vara behörig att ta emot bl.a. utdelning (22 §).

Visar det sig att den som fått utdelningen saknade rätt till den, anses bolaget likväl ha fullgjort sin skyldighet. Detta gäller dock inte om bolaget eller värdepapperscentralen visste att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttagas eller om mottagaren var i konkurs eller omyndig (23 §). Beträffande omyndig som har aktier föreslås ändring av 15 kap. 7 § föräldrabalken så att förmyndaren skall bli skyldig att anmäla sig själv för införing i förteckningen över uppdragshavare m.fl.

Utdelning förfaller till betalning på avstämningsdagen och skall betalas utan dröjsmål (24 § första stycket). Några preskriptionsbestämmelser motsvarande bestämmelsen i 25 § första stycket lagen (1936:81) om skuldebrev finns inte i förslaget. Rätten till utdelningsbelopp preskriberas således enligt den allmänna preskriptionsregeln efter tio år, räknat från dagen för utdelningsbeslutet.

I aktieboken skall aktieägarna föras in med uppgift om personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress (8 § andra stycket i förslaget). För varje ägare anges det antal aktier som han äger av olika slag och aktiebrevs ordningsnummer. Utöver aktiebok skall föras aktiebrevsregister. Registret skall i löpande nummerföljd ta upp de aktiebrev som utfärdas med uppgift om dagen för utfärdandet, antalet aktier och aktieslag samt ägares eller förvaltares identifieringsnummer i aktieboken (10 § första stycket). Ändras förhållande som antecknats i aktiebok eller aktiebrevsregister skall utan dröjsmål anteckning om det göras i boken eller registret efter anmälan av aktieägaren eller annan behörig person (11 §).

Den som med skriftlig handling visar att han till följd av uppdrag eller pantsättning eller på grund av villkor i testamente eller gåvobrev har rätt att i stället för den i aktieboken införde aktieägaren lyfta bl.a. utdelning, skall på begäran tas upp i en särskild förteckning. Detsamma gäller förmyndare eller god man för aktieägare eller vid konkurs konkursförvaltaren eller vid utmätning av eller kvarstad på aktier utmätningsmannen (12 § första stycket). I denna förteckning skall antecknas samma uppgifter som skall införas i aktieboken för aktieägare. Av förteckningen skall även framgå den rätt som tillkommer den införde (12 § andra stycket).

Bank eller fondkommissionär, som är auktoriserad av Kungl. Maj:t som förvaltare av aktie, får införas på aktiebrev och i aktieboken i stället för ägaren till de aktier som omfattas av lämnat förvaltningsuppdrag (16 § första stycket, 17 §). Om aktier i ett aktie-

bolag är föremål för handel vid utländsk fondbörs, kan — efter särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t — i bolagets aktiebrev och aktiebok, i stället för aktieägare som är bosatt utomlands, införas den som fått uppdrag att i utlandet förvalta hans aktier (16 § andra stycket, 17 §). På aktiebrev och i aktieboken skall i fall av förvaltarregistrering anmärkas att aktien innehas för annans räkning (16 § tredje stycket). I beslut om auktorisation eller tillstånd kan meddelas särskilda villkor för att tillgodose såväl allmänna som enskilda intressen. Åsidosätts sådant villkor och är avvikelsern betydande, kan auktorisationen eller tillståndet återkallas (17 § andra stycket). Svensk förvaltare skall lämna uppgift till VPC om sådan aktieägare som har mer än 500 aktier i samma aktiebolag registrerade hos förvaltaren (19 § första stycket).

Lagen om förenklad aktiehantering föreslås träda i kraft den 1 januari 1971. Ägare av aktiebrev som utfärdats innan lagen börjat tillämpas på aktiebolaget kan icke, såvitt avser därefter beslutad utdelning, för aktien lyfta utdelning förrän han avlämnat aktiebrevet för utbyte mot nytt brev och blivit införd i aktieboken antingen själv eller genom förvaltare. Innan detta skett får heller inte uppdrag föras in i förteckningen över uppdragshavare (31 §).

Promemorian och remissyttrandena över den

Allmänna synpunkter

Som inledningsvis nämndes upprättades promemorian med anledning av fondbörsutredningens betänkande Förenklad aktiehantering (SOU 1968:59). Prop. 1970:99 med bl.a. förslaget till lag om förenklad aktiehantering innehåller delvis andra förslag än de som tagits upp i fondbörsutredningens betänkande. I denna redogörelse för promemorian och remissyttrandena över den tas upp endast sådana delar som kvarstår i huvudsak oförändrade i prop. 1970:99.

Promemorian

I promemorian redogörs till en början för de återverkningar som fondbörsutredningens förslag skulle medföra i kupongskattehänseende. Det framhålls att i ett nytt system för aktiehantering hänsyn måste tas till två parallella system för aktiehantering.

När den utdelningsberättigade är fysisk person, som ej är bosatt eller stadigvarande vistas här i landet, är tidpunkten då aktieutdelningen blir tillgänglig för lyftning avgörande vid bedömningen av frågan om skattskyldighet. Denna tidpunkt är vanligen dagen för bolagsstämmans beslut om utdelning. I det system som föreslagits av fondbörsutredningen blir i stället dagen för avstämmande av aktieboken (avstämningsdagen) av motsvarande betydelse.

I promemorian påpekas att fondbörsutredningens förslag innehåller föreskrift om att förändringar i sådana förhållanden som antecknats i aktieboken skall efter anmälan ofördröjligen införas däri. Om en aktieägare underlåter att till aktieboken anmäla förändringarna blir det inte några direkta påföljder. Är det fråga om förändringar i rätten att uppbära utdelning eller ta emot emissionshandlingar äventyras den nye rättsägarern

ställning därigenom att utbetalaren är befriad från skyldighet att prestera till denne så länge anmälan inte skett. Är det fråga om andra förändringar, t.ex. i fråga om bosättningsort, riskerar aktieägaren att gå miste om information från bolaget. Det framhålls i promemorian att de nu beskrivna påföljderna vid underlåten anmälan om förändringar i förhållanden, som antecknats i aktieboken, inte är så allvarliga att man i skattesammanhang helt kan grunda sig på tillförlitligheten av uppgifterna i aktieboken.

F.n. är var och en som lyfter utdelning på svenska aktier skyldig att till ledning för egen taxering lämna särskild uppgift om utdelningen och vissa andra förhållanden. Därvid skall uppgiftslämnaren på heder och samvete besvara frågor på ett särskilt formulär. Enligt fondbörsutredningens förslag skall utdelningsbeloppet sändas automatiskt till den som är införd i aktieboken. I promemorian anmärks att därigenom bortfaller — om man inte inför särskild skyldighet — förutsättningarna för avlämnande av särskild personlig försäkran vid utbetalningen till den utdelningsberättigade.

I promemorian behandlas vidare erfarenheterna från tillämpningen av KupF. Det påpekas att kupongskattens förvaltning i vissa avseenden är svårhanterlig. Särskilt gäller detta bolagens restitutionskrav, som kan sträcka sig ett flertal år tillbaka i tiden. Innan saldot av inbetald kupongskatt för ett aktiebolag avseende utdelningsberättigade, som inte är kupongskattskyldiga, nedbringas till noll, måste samtliga utdelningsuppgifter företes, vilket hos större bolag med många aktieägare av naturliga skäl kan dröja åtskilliga år. Kupongskattekontoret har därför ett antal konton med bolag som ännu ej har lyckats slutredovisa sin utdelning för tidsperioden 1943–1969.

I promemorian berörs i detta sammanhang frågan om en effektivare kontroll av utdelningsuppgifter. Åtskilliga av de utdelningsuppgifter, som kommer till taxeringsmyndigheterna, kan inte utnyttjas på grund av att den skattskyldige inte kan identifieras med ledning av de upplysningar, som lämnats i uppgiften.

Vidare fästs i promemorian uppmärksamheten på ett annat kontrollproblem. Har en skattskyldig underlåtit att ta upp utdelningsintäkter i sin självdeklaration, kan han genom att dröja viss längre tid med att förete utdelningskupongen, helt undgå beskattning. Aktiebolagen åberopar nämligen ogärna sin rätt enligt skuldebrevslagen att efter tre år vägra lösa in aktiekuponger på grund av preskription.

Någon omfattande omläggning av kupongskattesystemet föreslås inte i promemorian. Detta innebär bl.a. att någon ändring av skattesatsen inte föreslås. Inte heller föreslås några väsentliga ändringar beträffande skattskyldighetens omfattning. De nya regler som föreslås betingas huvudsakligen av det nya aktiehanteringssystemet.

De bolag som avses att tillämpa det nya aktiehanteringssystemet har i promemorian i kupongskattehänseende kallats registrerande bolag. Övriga bolag har benämnts kupongbolag.

Remissyttrandena

Flertalet av remissinstanserna har inte haft något att erinra i sak vad gäller den principiella utformningen av förslaget. Endast två remissinstanser har särskilt uttalat sig i frågan om eventuell omläggning av kupongskattesystemet.

Centrala folkbokförings- och uppborgsnämnden (CFU) berör frågan om källskatt på

utdelning och påpekar att f.n. källskatt på utdelningsinkomst erlägges endast om lokala skattemyndigheten särskilt beaktat sådan inkomst vid fastställande av sättet och storleken av den preliminära skatten. Efter att ha redovisat för läget i denna fråga i de nordiska länderna och konstaterat att det danska systemet har påtagliga fördelar, finner nämnden det inte motiverat att i dagens läge införa källskatt på utdelning. Sedan erfarenhet vunnits av det föreslagna kupongskattesystemet och det danska källskattesystemet kan det dock enligt nämnden bli aktuellt att uppta frågan om källskatt på inkomst av utdelning till prövning.

För *Svenska revisorsamfundet* framstår det som en brist att promemorian inte mera djupgående övervägt grunderna för kupongskatteadministrationen och de därmed förenade besvären och kostnaderna för bolagen och staten, särskilt med hänsyn till kupongskattens obetydliga roll bland skatteintäkterna i budgeten. Samfundet finner det önskvärt att kupongskatten göres helt definitiv i förhållandet mellan bolagen och staten. Ansvaret för uppbörden skulle åvila bolagen, som med ledning av deklarationer av utdelningsberättigade avgör om skatteavdrag skall ske. Avlämnande av deklaration bör vara villkor för utbetalning. I vissa fall skulle bolagen dra av kupongskatt och redovisa beloppet. Till dessa fall hör situationen, att kontakt ej nås med viss utdelningsberättigad. Utdelningsberättigad som anser avdrag ogrundat får själv föra talan i saken. Restitutions-talen från bolaget skulle därmed bli en överflödig procedur. Detta skulle under alla omständigheter motiveras vid utbetalning till utlandet.

Aktiebolagsutredningen har tagit upp frågan om uttrycket registrerande bolag. Utredningen har för sin del för att beteckna bolag som avses med nämnda uttryck valt ordet avstämningsbolag. Detta ord går tillbaka på ett grundläggande begrepp i systemet med förenklad aktiehantering, nämligen avstämningen av aktieboken. Under alla förhållanden vill utredningen starkt avråda från uttrycket registrerande bolag. Det skulle på ett vilseledande sätt föra in tankarna på att uttrycket skulle ha med registreringen av aktiebolagen att göra.

Innehållande av kupongskatt vid utbetalning av aktieutdelning i registrerande bolag

Avstämningsdagens skatterättsliga betydelse

Promemorian

I promemorian erinras om att enligt 41 § KL skattskyldighet inträder för utdelning, som utgör intäkt av kapital, i och med att utdelningen blivit tillgänglig för lyftning. Vidare föreskrivs i punkt 3 av anvisningarna till 38 § KL att utdelning utgör intäkt för den som har rätt till utdelning när denna blir tillgänglig för lyftning. Utdelningen får anses tillgänglig för lyftning i och med att utdelningsbeloppet får uppbäras. När utdelningen blir tillgänglig för lyftning framgår i regel av bolagsstämmans beslut rörande utdelningen. Har viss dag inte bestämts, anses utdelningen enligt KupF ha blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter det beslut fattats om utdelningen.

Vidare nämns i promemorian att fondbörsutredningen inte har berört frågan om när utdelning skall anses ha blivit tillgänglig för lyftning. Enligt utredningens förslag skall

bolag, som beslutar om vinstutdelning, i beslutet ange den dag som aktieboken genomgås (avstämmes). Den person som på avstämningsdagen är införd i aktieboken har rätt att erhålla utdelningsbeloppet. Med all sannolikhet kommer några dagar att förlöpa innan utdelningsbeloppen hinner bli distribuerade. Under dessa dagar kan utdelningen inte uppbäras av den utdelningsberättigade. Det innebär att utdelningen inte är tillgänglig för lyftning förrän utbetalningen verkställs eller beloppet krediteras den utdelningsberättigades konto. Då emellertid utdelningen enligt fondbörsutredningens förslag utbetalas endast till den som avstämningsdagen är införd i aktieboken, utgör enligt promemorian avstämningsdagen i realiteten lyftningsdagen, även om själva distributionen sker under vissa dagar eller viss tidsperiod. Upplysningarna om aktieägare bör således tidsmässigt avse förhållandena på avstämningsdagen.

I promemorian diskuteras därefter frågan om vem som i avstämningsbolag skall anses som utdelningsberättigad på avstämningsdagen samt avstämningsdagens och registreringens betydelse för skattskyldigheten för utdelningen. Normalt, då aktieägaren genom registrering är berättigad att lyfta utdelning, bereder skattskyldighetsfrågan inget problem. Har däremot aktien inklusive utdelning försålts före avstämningsdagen men registrering av den uppkomna ändringen i äganderätten inte skett före nämnda dag, uppstår frågan om den tidigare aktieägaren alltjämt bör anses vara skattskyldig för utdelningen. Beskattningsreglerna för utdelning i fall där säljaren av aktie kvarstår i registret även efter det han försålt aktien och på grund därav uppbär utdelning, bör enligt promemorian leda till en likformig beskattning. Därför skall den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken även vara skyldig att ta upp utdelningen som intäkt i sin självdeklaration. En sådan tolkning kan stödas på punkt 3 första stycket av anvisningarna till 38 § KL. Skattskyldighet knytes enligt promemorian helt till det enligt registreringen föreliggande äganderättsförhållandet. Det bortses alltså från vem som civilrättsligt sett är den faktiske ägaren, som slutligt äger uppbära utdelningen.

Även ur kontrollsynpunkt, framhålls det i promemorian, torde det vara att föredra, när den kontrolluppgift som avlämnas till skattemyndigheterna endast kan uppta namnet på den som faktiskt uppbär utdelningen, alltså den registrerade f.d. aktieägaren.

Remissyttrandena

Förslaget att utdelningen i avstämningsbolag skall anses tillgänglig för lyftning på avstämningsdagen har inte föranlett några erinringar från remissinstansernas sida. Däremot har den i promemorian föreslagna skattskyldigheten för registrerade aktieägare kommenterats av *kammarrätten, värdepapperskonsortiet, Föreningen auktoriserade revisorer, Svenska revisorsamfundet och handelskammaren i Malmö*.

Vid utformningen av de nya bestämmelserna i KupF torde det, framhåller *kammarrätten* i allt som berör utdelningsberättigad i registrerade bolag vara svårt att ta hänsyn till eller äsyfta annan än den registrerade aktieägaren. Regler med den innebörden av begreppet utdelningsberättigad är självfallet praktiska och gör lagstiftningen lätthanterlig.

Å andra sidan kan *kammarrätten* inte underlåta att framföra vissa betänkligheter mot en sådan tolkning av skattskyldighetsreglerna. *Kammarrätten* påpekar att det bör ihåggkommas att det stora flertalet skattskyldiga är sådana som skall uppge utdelningen i sina allmänna självdeklarationer och att endast en mindre del har att erlagga kupongskatt.

Vid inkomsttaxeringen borde det inte vålla större svårigheter att låta den verkliga aktieägaren och ej den registrerade bli beskattad för utdelningen, nämligen när sådan utredning föreligger som visar att den verkliga aktieägaren slutligt tillgodoförts utdelningen. Den i promemorian åberopade bestämmelsen i anvisningarna till 38 § KL synes enligt domstolen inte utesluta den tolkningen, att det är den verkliga aktieägaren som åsyftas vara den som har rätt till utdelningen, när den blir tillgänglig för lyftning. Enligt kammarrätten torde man t.o.m. kunna anta att lagstiftaren vid bestämmelsens tillkomst i ett fall som detta åsyftat ägaren i civilrättslig bemärkelse av aktien i fråga. Domstolen förmodar vidare att det framlagda förslaget beträffande flertalet skattskyldiga inte bör föranleda svårigheter i tillämpningen. Kammarrätten anser emellertid ändå promemorians ståndpunkt från kontrollsynpunkt vara att föredra vid inkomsttaxeringen nämligen att den registrerade aktieägaren skall anses som skattskyldig. Trots de uttalade invändningarna mot att anknyta skattskyldigheten till registreringen finner sig kammarrätten därför om än med viss tvekan kunna biträda förslaget i denna del. Domstolen anser dock att punkt 3 första stycket av anvisningarna till 38 § KL i dess nuvarande lydelse icke utan vidare kan tolkas på det sätt som kommit till uttryck i promemorian. Kammarrätten vill därför förorda en omarbetning av nämnda anvisningspunkt. Därvid bör införas en direkt föreskrift om att skattskyldig för utdelning från registrerande bolag är den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken.

Kammarrätten påpekar slutligen att den inställningen att skattskyldigheten för utdelning helt göres avhängig av registreringen skulle kunna medföra, att — om inte någon är registrerad för aktien på avstämningsdagen — ingen skattskyldig skulle över huvud finnas. En sådan situation kan inträffa, att den gamle ägaren låtit avregistrera sig utan att någon ny ägare låtit av ett eller annat skäl registrera sig för aktien. Den nye ägaren skulle då möjligen kunna lyfta utdelning utan innehållen kupongskatt hos bolaget inom den för bolaget föreslagna redovisningstiden och senare med framgång kunna göra gällande att han ej är skattskyldig, då han ej var registrerad på avstämningsdagen.

Värdepapperskonsortiet reserverar sig mot promemorians tolkning av anvisningarna till 38 § KL, resulterande i beskattning av person, som visserligen erhållit utdelning men som på grund av civilrättsliga regler eller avtalsmässig förpliktelse överlämnat utdelningen till den som på avstämningsdagen var aktiens rätte ägare. Eftersom det inte föreligger tvingande regel att aktieägare skall låta införa sig i aktieboken eller avföra sig därur, måste enligt konsortiet det värde man vill tillägga en sådan presumtion vara begränsat. Presumtionen måste med andra ord kunna motbevisas under åberopande av de faktiska förhållanden som föreligger. Konsortiet förutsätter att så kommer att ske i ett mycket stort antal fall.

Liknande synpunkter förs fram av *Föreningen auktoriserade revisorer, Svenska revisorsamfundet och handelskammaren i Malmö*.

Grundvalen för bestämmande av skattskyldigheten

Promemorian

I promemorian framhålls att för registrerande bolag bolagets aktieägarregister (aktieboken) i princip bör få utgöra grundval även för de informationer som är

nödvändiga för bedömningen av kupongskatteskylldigheten. Enligt fondbörsutredningens förslag bör bolag vid registreringen anteckna aktieägarnas person- eller annat identitetsnummer. Utredningen har förutsatt att uppgifter kan inhämtas om ändrad adress genom hänvändelse till offentliga register, åtminstone vad beträffar aktieägare som är bosatt inom landet. I promemorian påpekas att från kupongskattessynpunkt är uppgifter om adressändringar inom landet visserligen av mindre intresse, men torde, vad gäller mantalsskrivningsadress för inkomståret, vara behövliga för kontrolluppgifterna till den årliga taxeringen. Däremot är samtliga in- och utflyttningar ur riket av stor betydelse för avgörande av frågan om kupongskatteskylldighet.

I promemorian påpekas att skyldighet att erlagga kupongskatt kan i vissa fall föreligga även för utdelningsberättigad med hemvist här i riket. Även uppgifter för bedömning av detta slag av skattskyldiga måste noteras hos ett registrerande bolag. En komplettering eller förnyelse av sådana uppgifter synes dessutom vara nödvändig.

Det är enligt promemorian angeläget att skapa ett förfarande för innehållande av kupongskatt, som är effektivt och inte för komplicerat i tillämpningen, men som samtidigt erbjuder inte alltför kostsamt skydd mot skatteflykt. Det föreslås att registrerande bolag skall innehålla kupongskatt med ledning av de uppgifter som har lämnats till bolaget av aktieägarna. Kupongskatt skall således inte innehållas om det framgår av nämnda uppgifter att den utdelningsberättigade inte är skattskyldig för kupongskatt. Saknas sådan uppgift, skall kupongskatt innehållas. Upplysningen skall avlämnas på särskild blankett och avgas på uppgiftslämnarens heder och samvete. Bolaget har att avgöra om lämnade uppgifter är av beskaffenhet att kunna läggas till grund för bedömning av skattskyldigheten. Om bolaget betalar utdelning på grundval av ofullständiga uppgifter, får bolaget räkna med risk att bli krävt på kupongskatt.

Remissyttrandena

Promemorians förslag beträffande innehållande av kupongskatt i registrerande bolag har fått ett blandat mottagande. Remissinstanserna har med ett undantag inte velat avstyrka förslaget men i allmänhet gjort vissa anmärkningar framför allt vad beträffar den praktiska tillämpningen. Undantaget utgörs av *länsstyrelsen i Västerbottens län*, som i första hand avstyrker förslaget.

Kammarrätten framhåller att varken i den föreslagna författningstexten eller i motiven har angivits, när uppgift skall lämnas eller, i den mån nya uppgifter skall avgas, hur ofta detta skall ske. I stort sett samma synpunkter framförs även av *statskontoret*, *riksskattenämnden*, *kupongskattenämnden*, *fullmäktige i riksgäldskontoret*, *kommerskollegium*, *Sveriges advokatsamfund*, *Svenska försäkringsbolags riksförbund* och *Sparbankernas bank aktiebolag*.

Flera remissinstanser avvisar tanken på att infordra uppgift från aktieägaren som rör hans skattskyldighet vid varje utdelningstillfälle. *Kammarrätten* förutsätter att uppgift av aktieägare första gången avlämnas till bolaget i samband med anmälan för införing i aktieboken. Eftersom omständigheter som kan inverka på skattskyldigheten till kupongskatt snarast bör bringas till bolagets kännedom, synes kravet på en kontinuerlig förnyelse av ifrågavarande uppgifter starkt accentuerat. En skyldighet för de utdelningsberättigade att lämna en årlig uppgift torde i någon mån förrycka syftet med den av

fondbörsutredningen föreslagna förenklade aktiehanteringen. Initiativet till avlämnande av nya uppgifter torde möjligen böra tas av bolagen. Vid en bedömning av hur ofta uppgift bör lämnas måste enligt kammarrätten en avvägning träffas mellan å ena sidan det allmännas intresse av aktuella uppgifter för en riktig och effektiv beskattning och å andra sidan de kostnader och det besvär som bolagen kan åsamkas. Vid en sådan avvägning anser kammarrätten att bolagen inte bör åläggas en årlig skyldighet att infordra nya uppgifter.

Inte heller *kupongskattenämnden* anser det nödvändigt att inför varje års utdelningstillfälle avkräva aktieägaren aktuella uppgifter angående skattskyldigheten.

Kommerskollegium, som åberopar ett yttrande av handelskammaren i Malmö, framhåller att om en ordning åsyftas, som i praktiken innebär att aktieägare vid varje utdelningstillfälle skall lämna erforderliga uppgifter för bolags bedömning av huruvida kupongskatt skall utgå, kommer de rationaliseringsvinster som ett genomförande av fondbörsutredningens förslag synes kunna medföra att avsevärt begränsas.

Sveriges industriförbund understryker att om det är tänkt så att de skattskyldiga frivilligt, för att förhindra att bolaget innehåller kupongskatt, skulle insända uppgifter årligen om att förhållandena fortfarande är sådana att utdelningsmottagaren inte är skattskyldig till kupongskatt, skulle detta föranleda ett ytterst arbetskrävande restitutionssystem från bolagens sida i de fall då aktieägaren inte inkommit med uppgift eller inkommit för sent med sådan uppgift.

Även *Svenska revisorsamfundet* påpekar att det vill synas som om i förslaget avsedda uppgifter från de utdelningsberättigade skall aktualiseras vid varje särskilt utdelningstillfälle. Sedan aktiehanteringen förenklats i framtiden, skulle föreslagen regel skapa en knappast avsedd arbetsbörda för bolagen utan att någon större kontrollteknisk vinning uppstode.

Värdepapperskonsortiet konstaterar att avfattningen av författningstexten närmast pekar på att de avsedda, på heder och samvete lämnade uppgifterna måste av bolaget infordras från de utdelningsberättigade vid varje särskilt utdelningstillfälle. En sådan ordning skulle uppenbarligen bli ytterst betungande och i själva verket ointetgöra en väsentlig del av den rationaliseringsvinst, som en förenklad aktiehantering syftar till. Denna vinst skulle till stor del uppkomma genom att ett antal mycket arbetskrävande moment i samband med kuponghanteringen eliminerades, bl.a. insamlingen och behandlingen vid varje utdelningstillfälle av tiotusentals s.k. utdelningsuppgifter. En sådan insamling vid varje utdelningstillfälle kan enligt konsortiet heller inte anses tillräckligt motiverad efter ett genomförande av en förenklad aktiehantering enligt fondbörsutredningens system.

Statskontoret, *kupongskattenämnden* och *värdepapperskonsortiet* anser att utdelningsberättigad bör åläggas att inkomma med uppgift om kupongskattskyldighet samtidigt med att framställning om införande i aktiebok inlämnas, medan *rikskattenämnden* vill stadga att uppgiftsskyldighet till bolaget alltid skall föreligga vid aktieförvärv. Vad sedan beträffar förnyande av uppgiften föreslår statskontoret och kupongskattenämnden att utdelningsberättigad bör åläggas att lämna uppgift så snart ändring i förhållande som inverkar på skattskyldigheten har inträffat. Därutöver anser kupongskattenämnden att bestämmelser om denna uppgiftsskyldighet kompletteras med föreskrifter utfärdade av Kungl. Maj:t om aktualisering med lämpliga tidintervaller av uppgifterna om skattskyldigheten.

Kammarrätten och *riksskattenämnden* anser däremot att bolagen skall infordra uppgifter när skäl därtill kan anses föreligga.

Enligt *Sveriges industriförbund* bör bolaget med jämna mellanrum undersöka om uppgifterna är riktiga eller ej, varvid den utdelningsberättigade bör avge en deklaration på heder och samvete. Förbundet anser att detta emellertid bör ske stickprovsvis endast för ett mindre antal aktieägare. De helt nya möjligheter till taxeringskontroll som själva upprättandet av ett löpande register över aktieägarna medför, innebär enligt förbundet i sig de bästa garantierna för att förhindra skatteundandragande.

Flera remissinstanser, bl.a. *fullmäktige i riksbanken*, fäster uppmärksamheten på möjligheten att utnyttja datatekniken vid uppgiftsinsamlandet på sådant sätt att detta inte blir betungande för vare sig bolagen eller aktieägare.

Ett konkret förslag i denna riktning lämnas av *centrala folkbokförings- och uppborgsnämnden (CFU)*, som anför.

Att döma av författningstexten skulle bolagen vara skyldiga att årligen inhämta uppgifter om kupongskattskyldigheten. Dessa uppgifter skulle i så fall inlämnas kort tid före utdelningstillfället. CFU finner en enklare lösning av denna fråga böra kunna accepteras. I betänkandet *Förenklad aktiehantering* föreslår fondbörsutredningen att aktiebok skall kunna föras med hjälp av ADB (automatisk databehandling) och utredningen skisserar en centralisering av arbetet med aktiebok till en värdepapperscentral. Det torde härvid vara avsikten att uppgift om personnummer för aktieägare som är fysisk person och registreringsnummer för juridisk person skall registreras på magnetband. I det ADB-system som tillämpas inom folkbokförings- och uppborgsområdet upplägges årligen register på magnetband innehållande uppgifter om den mantalsskrivna befolkningen här i riket, som under inkomståret fyller lägst 15 år och dessutom sådana minderåriga, för vilka debetsedel på preliminär skatt utfärdats för inkomståret. Registret kan kompletteras med uppgifter om juridiska personer. Kopia av detta register (centrala skatteförfrågningsregistret, CFR) kan framställas för relativt låg kostnad. Möjlighet finns också att köra magnetband upptagande aktieägare mot CFR, varvid med ledning av person- eller registreringsnummer erhålles uppgift, om aktieägare för året är mantalsskriven här i riket eller – beträffande juridisk person – har säte i landet. Sådan uppgift bör enligt CFU:s mening utgöra godtagbart underlag för bedömning av skattskyldigheten. Om aktieägare inte finns i CFR får uppgift om hans skyldighet att erlagga kupongskatt inhämtas på annat sätt, exempelvis genom förfrågan till aktieägaren. Om uppgift inte erhålles, skall kupongskatt innehållas. Uppgift om mantalsskrivningskommun och -församling, som erfordras för kontrolluppgift, kan jämväl hämtas från CFR.

Även *kommerskollegium* anser att registrerande bolag bör åläggas viss skyldighet att kontrollera aktieboks aktualitet vad gäller de utdelningsberättigades bosättningsort. Kollegiet förordar att sådana bolag åläggs att avstämningsdagen mot offentligt personnummerregister över inflyttningar till och utflyttningar från riket avstämma aktieboken. Eftersom fondbörsutredningen ansett att bolag vid registrering bör anteckna aktieägarnas personnummer torde datateknik kunna utnyttjas på sådant sätt att en dylik förpliktelse inte behöver bli särskilt betungande.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller att förslagets bestämmelse att registrerande bolag inte skall innehålla kupongskatt, ifall det vid utdelningstillfället finns uppgifter om den utdelningsberättigade, av vilka framgår att denne ej är skattskyldig, bör

skärpas. Kraven bör ställas högre för att ett avstämningsbolag skall gå fritt från skyldighet att ta ut kupongskatt. Länsstyrelsen vill att det i stället föreskrivs, att kupongskatt inte behöver innehållas om det är uppenbart att den utdelningsberättigade vid utdelningstillfället inte är skattskyldig till kupongskatt. Härigenom skulle man kunna åstadkomma att bolagen fortlöpande måste hålla sig noga underrättade om aktieägarnas bosättningsförhållanden m.m. vid utdelningstillfället och således inte åberopar gamla eller osäkra uppgifter angående aktieägarnas förhållanden.

Ytterligare utredning från alla aktieägare vid varje nytt utdelningstillfälle borde inte behöva ifrågakomma anser *Värdepapperskonsortiet*. Eftersom utdelningen skall utbetalas på grundval av bolagets register över aktieägarna och deras adresser, får enligt konsortiet varje aktieägare ett starkt egenintresse av att fortlöpande hålla bolaget underrättat om sin aktuella adress. Konsortiet påpekar att systemet kan förstärkas genom att bolagen vid införandet första gången av aktieägare i aktieboken inforrdar sådana uppgifter, som behövs för bedömning av kupongskatteplikten, och därefter successivt erinrar aktieägarna om att de skall hålla bolagen underrättade om förändringar av betydelse i detta hänseende. Enligt konsortiet skulle sådan erinran kunna ske årligen i samband med utsändandet av de avier till de utdelningsberättigade, varigenom dessa underrättas om utdelningsbetalningen.

Innehållande av kupongskatt när upplysning om ägare saknas

Promemorian

Det framhålls i promemorian att enligt det nya aktiehanteringssystemet skulle aktieägaren kunna anmäla, att han på grund av överlåtelse inte längre vill kvarstå i aktieboken såsom ägare till aktie. Om inte samtidigt härmed kommer in någon anmälan från den nye ägaren till aktien, blir aktien interimistiskt bokförd såsom tillkommande okänd ägare.

Från kupongskattesynpunkt innebär detta enligt promemorian att aktieägare, som inte registrerar sig hos bolaget, kan undandra sig skattekontroll. Det betonas dock att aktieägaren, så länge han inte är registrerad, inte kan lyfta utdelning, få emissionshandlingar eller utöva rösträtt.

Eftersom kupongskatten ersätter bl.a. den statliga inkomstskatten föreslås att kupongskatt skall kunna innehållas i det fall bolaget saknar upplysningar om vem som är aktieägare. En sådan regel skiljer sig i princip inte från nuvarande kupongskattebestämmelser, som innebär att bolag efter fyra månader får erlägga kupongskatt även för sådan utdelning som ännu inte lyfts, oberoende av hur det senare kommer att ställa sig med skyldigheten att erlägga kupongskatt.

Remissyttrandena

Förslaget i promemorian har inte föranlett erinran av remissinstanserna. *Kammarrätten* anför emellertid att av den utformning författningsförslaget fått kan inte utläsas någon

skyldighet för registrerande bolag att innehålla kupongskatt, när aktieägaren är okänd. Ej heller framgår av förslaget att bolaget har att till kupongskattekontoret inbetala skatt i sådant fall inom den i förslaget angivna tiden. Med den inställning, som enligt kammarrätten kommit till uttryck i förslaget, skulle egentligen inte finnas någon utdelningsberättigad, när aktieägaren är okänd och således ingen är registrerad. Det finns skäl för att i likhet med vad i motiven föreslås ålägga bolaget skyldighet att innehålla och inbetala kupongskatt i berörda fall. Bestämmelser av sådant innehåll synes enligt domstolen lämpligen böra införas i författningsförslaget.

Registrerande bolags ansvar för kupongskatt

Promemorian

I promemorian erinras att bruttobelopp skall betalas ut endast under förutsättning att bolaget har upplysning om att den utdelningsberättigade inte är kupongskatteskyldig. Finns ingen sådan upplysning eller vet bolaget att upplysningen är felaktig, är bolaget skyldigt att innehålla kupongskatt. För att inte den nya aktiehanteringsrutin som fondbörsutredningen föreslagit skall försätta beskattningsmyndigheterna i sämre läge än förut, måste enligt promemorian möjligheten att få in kupongskatt i efterhand förbättras. I promemorian föreslås således att bolag som inte iakttagit skyldigheten att granska uppgifterna i tillräcklig utsträckning i princip skall bli ansvarigt för erläggandet av kupongskatt som inte innehållits. Att bolaget har gjorts ansvarigt för kupongskatten innebär enligt promemorian att bolagen i de fall som nyss beskrivits skall förskjuta det felande beloppet. Bolaget bör få rätt att söka skattebeloppet åter. Ett bolags utsikter att få tillbaka förskjuten skatt av personer som inte är bosatta här i landet kan enligt promemorian förefalla problematiska. Om bolagen tillämpar viss försiktighet vid bedömning av bosättningsförhållanden, behöver, framhålls det dock, den föreslagna ansvarigheten för bolagen inte välla större problem.

Remissyttrandena

Flera remissinstanser har ställt sig tveksamma till förslaget om bolags ansvar för kupongskatt.

Riksskattenämnden framhåller att författningstexten måste innehålla en klar och entydig bestämmelse om att vederbörande bolag skall ha rätt att — vid bedömande av frågan om skyldighet att innehålla kupongskatt föreligger — följa aktieboken sådan den föreligger på avstämningsdagen. Riksskattenämnden hävdar att bolaget bör vara fritaget från ytterligare krav om innehållande av skatt skett i enlighet med de i aktieboken nämnda dag registrerade uppgifterna.

Kommerskollegium anser att bolagen bör befrias från ansvar för kupongskatt om de kan styrka att hänsyn tagits till uppgifter i offentligt register av betydelse för fastställande av aktieägarens bosättningsort vid utdelningstillfället.

Om ett bolag iakttar normal noggrannhet i handläggningen av ärenden rörande

bedömande av kupongskatteplikt, bör det enligt *Sparbankernas bank* anses ha rätt att grunda sitt avgörande på de inhämtade upplysningarna. Bolaget bör i så fall befrias från vidare ansvar för innehållande av kupongskatt. Liknande synpunkter anförs av *Svenska revisorsamfundet*.

Vardepapperskonsortiet anser att bolaget inte bör vara ansvarigt om det vid införandet i aktieboken infordrar uppgifter om kupongskatteplikten och därefter successivt erinrar aktieägarna om att de skall hålla bolaget underrättat om förändringar i detta hänseende.

I några remissyttranden ifrågasätts om inte ansvar för kupongskatt bör överflyttas från bolaget till VPC. *Kommerskollegium* anser att VPC inte bör kunna friskriva sig från skadeståndsansvar för försummelse vare sig vid fullgörande av uppgifter i kupongskattesammanhang eller vid utförande av andra uppdrag. Även om bolaget primärt blir ansvarigt för erläggande av kupongskatt bör bolaget tillerkännas regressrätt mot VPC. Kollegiet diskuterar möjligheten att VPC genom överenskommelse med ett bolag helt skall kunna överta ansvarigheten i kupongskattehänseende. *Handelskammaren i Malmö* anför liknande synpunkter.

Sveriges industriförbund anser att om ett bolag överlåtit uppgiften att föra aktiebok till VPC, denna själv skall vara skyldig att bedöma huruvida den utdelningsberättigade är skattskyldig eller ej. I vart fall synes det enligt förbundet svårt att ålägga bolaget ansvaret för denna bedömning, eftersom de uppgifter som behövs endast finns hos VPC.

Kupongskattenämnden framför tanken att VPC borde göras till huvuduppbördsman för kupongskatten. Kupongskattenämnden förutsätter att det i praktiken blir VPC som kommer att hos sig ha tillgängligt allt registreringsmaterial, innefattande även de uppgifter som ligger till grund för bedömningen av skattskyldigheten. Vid en sådan uppläggning skulle kupongskattekontoret i första hand ha att vända sig till VPC i frågor som rör kupongskatteredovisningen. Nämnden förordar en sådan anordning, som skulle vara såväl praktisk som rationell. Nämnden föreslår därför bestämmelser av innebörd att VPC skall svara för redovisningen av kupongskatten med rätt att söka åter motsvarande belopp hos bolagen.

Redovisning av innehållen kupongskatt och redovisningsuppgifter

Promemorian

I promemorian erinras om att enligt fondbörsutredningens förslag registrerande bolag skall utsända utdelningsbelopp utan dröjsmål efter avstämningsdagen. Det framhålls vidare i promemorian att man med all sannolikhet torde kunna räkna med att bolaget är i stånd att avge redovisningen över utbetald utdelning och innehållen kupongskatt inom 60 dagar efter avstämningsdagen. Omläggningen av aktiehanteringen skulle således medföra en förenkling av gällande regler för redovisning till kupongskattekontoret. Eftersom enligt promemorian nuvarande andra redovisningen senast fyra månader efter den dag då utdelningen blev tillgänglig för lyftning för de registrerande bolagens del uppenbarligen blir överflödigt, föreslås att sådant bolag till kupongskattekontoret endast skall avge redovisning över utbetald utdelning endast en gång, nämligen senast 60 dagar efter avstämningsdagen.

I promemorian föreslås vidare att när kupongskatt innehålls, uppgift bör lämnas för varje skattskyldig beträffande utdelat belopp och innehållen kupongskatt. Vidare måste uppgift lämnas om den totala summan av den utdelning som inte är kupongskattebelagd samt det sammanlagda beloppet av innehållen kupongskatt. Enligt promemorian skall inom samma tid även innehållen kupongskatt inbetalas. Dessa redovisningsuppgifter föreslås skola sändas till kupongskattekontoret i samband med redovisningen över utbetald utdelning.

Remissyttrandena

Statskontoret framhåller att de registrerande bolagens redovisning torde kunna ske ADB-mässigt genom VPC:s försorg.

Riksskattenämnden anser att ett bolag bör få möjlighet att, innan skatteredovisningen till kupongskattekontoret fullgjorts, frånga uppgifterna i aktieboken på ansökan av aktieägare som visar att ändring i äganderättsförhållandena skett före avstämningsdagen.

En förlängning av redovisningstiden för registrerande bolag förordas av *kupongskattenämnden*, som anser att det inte finns någon anledning att för avstämningsbolagen ange annan redovisningstid än den för övriga aktiebolag föreslagna tiden, fyra månader. Nämnden framhåller att en för kort redovisningstid för de börsnoterade företagens redovisning kan komma att få till följd särskilda ansökningar om anstånd med fullgörande av redovisningen. Enligt nämnden är det enklast och mest rationellt att göra redovisningstiden så lång att redovisningen blir i möjligaste mån definitiv. Nämnden föreslår att redovisningstiden för registrerande bolag sättes till fyra månader. Andra remissinstanser som förordar fyra månaders redovisningstid är *Sveriges industriförbund*, *värdepapperskonsortiet*, *Svenska revisorsamfundet* och *Sparbankernas bank*.

Registrering av förvaltare

Promemorian

Enligt fondbörsutredningens förslag skall under vissa förutsättningar finnas möjlighet för den som fått uppdrag att förvalta aktie att bli antecknad i aktieboken utan att den verkliga aktieägaren uppges. Uppdragstagaren skall visa behörighet att förfoga över aktien genom att förete vederbörligen överlätet aktiebrev. Tillstånd till sådan förvaltarregistrering borde enligt fondbörsutredningen kunna ges endast beträffande bolag som har utlandsmarknad och bara åt utländsk förvaltare. Under remissbehandlingen av fondbörsutredningens betänkande har emellertid förts fram önskemål om att förvaltarregistrering skulle införas även för den inhemska aktiehandeln.

Enligt promemorian uppstår inte några problem från kupongskattesynpunkt om fondbörsutredningens förslag följs. Man kan då lämpligen betrakta utbetalningen av utdelningsbeloppet såsom skedd i utlandet. Kupongskatt innehålls med 30 % av det belopp som går till förvaltaren. I förekommande fall kan restitution sedan ske i efterhand med ledning av uppgifter som genom förvaltarens försorg inkommer till kupongskattekontoret.

Vill man emellertid utvidga förvaltarregistreringen till även svenska förvaltare, måste de skyldigheter som föreslagits skola åvila de registrerande bolagen själva överflyttas på förvaltaren heter det vidare i promemorian. Även de aktieägare som valt att förvaltarregistrera sina aktier måste naturligtvis lämna uppgifter för bedömning av skattskyldighet för kupongskatt.

Förvaltare bör enligt promemorian vara skyldig att föra anteckningar om varje aktieägars skattskyldighet. Förvaltaren bör givetvis även komplettera dessa anteckningar vid ändringar i förhållanden som inverkar på skattskyldigheten.

Förvaltaren bör lämna redovisningsuppgifter till kupongskattekontoret.

I promemorian föreslås dessutom att förvaltare på samma sätt som aktiebolag bör ha ansvar för att kupongskattskyldigheten fullgörs och således vara förpliktad att förskjuta kupongskatt för uppdragsgivare. Förvaltare bör slutligen vara skyldig, principiellt sett, att lämna kontrolluppgifter till ledning för uppdragsgivarens taxering.

Remissyttrandena

Kammarrätten erinrar om att domstolen i sitt yttrande över fondbörsutredningens betänkande har pekat på den risk för skatteflykt som föreligger i och med att den verkliga aktieägaren inte behöver vara känd för bolaget. Domstolen finner att med de föreslagna bestämmelserna denna risk synes mindre än vad tidigare kunde förutses. Vid utbetalning till utländsk förvaltare kommer kupongskatt alltid att innehållas med stöd av författningsförslaget. Den svenska förvaltaren åläggs samma skyldigheter som eljest åvilar bolaget. Kammarrätten förutsätter att tillämpningsföreskrifter kommer att utfärdas beträffande förvaltares skyldigheter i de hänseenden som dessa ej framgår av författningstexten, varigenom ytterligare garantier för en effektiv skattekontroll kan uppnås på detta område.

Riksskattenämnden finner det olyckligt ur beskattningssynpunkt om rätten till förvaltarregistrering skulle medges även beträffande den inhemska aktiehandeln. Ett system med ett måhända relativt stort antal svenska förvaltare måste enligt nämnden innebära ett krångligare administrativt förfarande och medföra ökad risk för oenhetlig bedömning av kupongskattskyldigheten. Riksskattenämnden ifrågasätter även om förvaltarna överlag har förutsättningar att bedöma beskattningsfrågorna.

Innehållande av kupongskatt vid utbetalande av aktieutdelning i övriga bolag

Promemorian

Det erinras i promemorian om att huvuddelen av kupongbolagen består av mindre bolag i vilkas aktier förekommer handel i endast mindre omfattning. Hittillsvarande erfarenheter av de mindre bolagens redovisningssätt har visat att redovisningen till kupongskattekontoret för ett flertal sker först under andra redovisningsetappen. Det händer inte sällan att redovisningen fullgörs ännu senare än vid fyramånaderstidens

utgång. Tiden för första redovisningen — en månad efter det utdelningen blev tillgänglig för lyftning — kan sålunda enligt promemorian vara för snävt tilltagen. Från kontroll- och redovisningssynpunkt är första etappens redovisning inte nödvändig. Även för kupongbolagen föreslås därför redovisning endast vid ett tillfälle, nämligen senast fyra månader efter den dag, då utdelningen blev tillgänglig för lyftning. Den ränteförlust som statsverket kan komma att åsamkas genom en förskjutning av redovisningen med tre månader blir enligt promemorian liten, eftersom den kupongskatt som redovisas inom den första fristen, trettio dagar, inte brukar uppgå till något belopp av betydelse.

Samtidigt med redovisningen skall enligt förslaget i promemorian lämnas inkomna uppgifter om utdelning. Kupongskatt skall alltså betalas som hittills för dels den utdelning, där aktieägarna avlämnat uppgift enligt 18 b (skattskyldiga till kupongskatt), dels för sådan utdelning för vilken behöriga uppgifter ännu ej redovisats.

I promemorian föreslås att för kupongbolag bibehålles utdelningsuppgifterna 18 a och 18 b.

I promemorian diskuteras även frågan om uppgifternas innehåll. Kupongskattekontoret godtar vid redovisning endast behöriga uppgifter. Såsom behörig anses inte uppgift som uppenbarligen är felaktig. Av förarbetena till förordningen om kupongskatt (prop. 1943:12, s. 43) framgår att bolaget på detta sätt ansågs skola bli ansvarigt för att i notoriska fall kupongskatt vederbörligen innehålls. Utan en sådan ansvarighet befarade man att missbruk skulle uppkomma.

I sitt kontrollarbete har kupongskattekontoret enligt promemorian fått mottaga uppgifter, som inte varit fullständigt ifyllda och saknat mer eller mindre viktiga data för bedömningen av skattskyldighet till kupongskatt. Sådana uppgifter är formellt sett inte felaktiga och kan därför inte betraktas såsom obehöriga. De orsakar myndigheterna avsevärt merarbete i form av efterforskning och skriftväxling med bolagen och utdelningsberättigade.

I syfte att undvika nyssnämnda olägenheter föreslås i promemorian att även ofullständiga uppgifter skall kunna betraktas såsom obehöriga och likställas med obefintliga uppgifter.

En särskild fråga som i detta sammanhang berörs i promemorian utgör spørgsmålet om skyldighet att redovisa personnummer eller liknande folkbokföringsredovisningsnummer. En sådan skyldighet föreligger f.n. inte författningen enligt men det förutsatts att personnumret lämnas i kontrolluppgiften. Frågan är av principiell betydelse men kan inte lösas separat såvitt avser uppgifter i kupongskattesammanhang. Det är dock enligt promemorian önskvärt att liksom hittills så långt det är möjligt personnummeruppgifter införskaffas.

Remissyttrandena

Förslaget att slopa den första redovisningsetappen och således förlänga redovisningsperioden för kupongbolag har inte föranlett några erinringar vid remissbehandlingen.

Kupongskattenämnden anser det finnas fog för att införa begreppet kupongaktiebolag i författningstexten, vilken därigenom torde komma att bli mera enkel och överskådlig.

Enligt *riksskattenämnden* kan man ha olika meningar om vilken grad av ofullständighet som bör föreligga för att kupongskatt skall behöva inlevereras för utdelningen. Nämnden

vill emellertid understryka betydelsen av att personnummer anges på utdelningsuppgifterna. Saknas uppgift om personnummer föreligger ofta inte någon möjlighet till identifikation. Enligt nämndens mening bör utdelningsuppgift, som saknar uppgift om personnummer, betraktas som ofullständig och sålunda medföra skyldighet för kupongbolag att till kupongskattekontoret inbetala kupongskatt för den utdelning uppgiften avser.

Restitution av kupongskatt m.m.

Promemorian

I KupF finns ingen begränsning av den tid inom vilken bolag äger rätt att få återbetalning av inbetald kupongskatt. Genom en återkommande bevakning av preskriptionens avbrytande har denna rätt kunnat utsträckas tillbaka i tiden till KupF:s början. I promemorian konstateras att sådant förfarande är svåradministrerat och arbetskrävande. En långt utdragen restitutionstid möjliggör även ett icke önskvärt undandragande av skatt. I promemorian omnämns hur man försvårar taxeringsmyndigheternas kontroll genom att uppskjuta tidpunkten för lyftning av utdelningen. Från det allmännas synpunkt är det således önskvärt att begränsa den tid under vilken återbetalning till kupongbolag borde komma i fråga.

Preskriptionstiden för återbetalning av kupongskatt kan enligt promemorian övervägas med utgångspunkt från gällande preskriptionsbestämmelser för eftertaxering. Enligt 115 § TF skall fråga om eftertaxering i regel ha prövats inom fem år efter det år, då taxeringen rätteligen bort verkställas i första instans. Möjligheten att i efterhand åstadkomma rättelse i taxeringen kan följaktligen ske senast under sjätte året från det år utdelningen först blev tillgänglig för lyftning.

Uppgifter som inkommer till kupongskattekontoret så sent att de inte kan översändas i tid och tjäna till ledning vid den årliga taxeringen, används av länsstyrelserna för efterkontroll av deklarationer. Påträffas vid en sådan granskning fall då utdelningsinkomster har utelämnats, bör taxeringsintendenten erhålla nödvändig tidsfrist för att verkställa utredning, kommunicera med den skattskyldige och anföra eventuella besvär med yrkande om eftertaxering. Kravet i TF på att en fråga om eftertaxering skall ha prövats före femårsfristens utgång gör det enligt promemorian nödvändigt att sätta tidsgränsen för bolagets sista godkända redovisning till kupongskattekontoret av utdelningsuppgifter till minst ett år före den tidpunkt, då eftertaxeringsfristen skall utgå. Med hänsyn härtill föreslås i promemorian, att återbetalning på uppgifter, vilka inkommit till kupongbolaget efter det bolaget inbetalt kupongskatt, inte skall ske beträffande sådan utdelning som blivit tillgänglig för lyftning tidigare än femte kalenderåret före det då uppgifterna överlämnats till kupongskattekontoret. Det framhålls i promemorian att denna bestämmelse inte bör förhindra kupongbolagen att utbetala utdelning till den som företer kupongen även efter femårsgränsens utgång. Däremot kommer ett sådant bolag inte att få kunna påräkna återbetalning av kupongskatt på grund av dessa utdelningsuppgifter.

Det påpekas att om den nuvarande obegränsade kravmöjligheten slopas, torde detta medföra vissa konsekvenser för kupongbolagen och dess aktieägare. Sålunda uppkommer frågan vem som slutgiltigt skall bära den kupongskatt som åvilar utdelning, vilken har lyfts

så sent att kupongbolaget inte får återbetalning på utdelningen vilande kupongskatt. Härvidlag, framhålls det i promemorian, kan bolaget åberopa den i lagen (1936:81) om skuldebrev föreskrivna treåriga preskriptionstiden, vilken ger bolaget möjlighet att hålla sig skadeslöst.

Enligt promemorian anses restitution av kupongskatt till registrerande bolag behöva komma i fråga endast i ett fall, nämligen när utdelningsbelopp, som inte kunnat tillställas den utdelningsberättigade på grund av att han saknar känd postadress eller av annan anledning, tillfaller bolaget.

Restitution av kupongskatt till utdelningsberättigad skall enligt promemorian ske genom ansökningsförfarande hos kupongskattemyndigheten. Ansökan skall göras senast vid utgången av tredje kalenderåret efter det, under vilket utdelningen blev tillgänglig för lyftning.

Remissyttrandena

Förslaget att begränsa tiden för restitution av kupongskatt till kupongbolag har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen.

Statskontoret understryker behovet av den föreslagna preskriptionsregeln särskilt mot bakgrund av de kontrollproblem som annars skulle kvarstå.

Svenska revisorsamfundet anför att bolagens bevakning av restitutionsmöjligheterna kan utövas i obegränsad tid, om aktivitet utvecklas för att nå preskriptionsavbrott. Detta utlöser naturligtvis betydande utrednings-, registrerings- och arkiveringsarbete både inom bolagen och hos myndigheten. Man måste allvarligt ifrågasätta, om detta ianspråktagande av kvalificerad arbetskraft är ekonomiskt motiverat. Systemet synes i hög grad irrationellt och kommer enligt samfundet att inte mycket förändras i följd av promemorians förslag. Samfundet vill vid sidan av sitt huvudförslag om definitiv kupongskatt, tillstyrka definitiv preskription efter fem år från dag för behörig redovisning.

Frågan om restitution av kupongskatt till registrerande bolag har varit föremål för uppmärksamhet i åtskilliga remissyttranden. Det konstateras att bestämmelserna om restitution avser endast kupongbolag och att någon motsvarighet beträffande registrerande bolag inte har föreslagits.

Sveriges industriförbund, *Sparbankernas bank* och *värdepapperskonsortiet* anser att bestämmelsen om restitution av innehållen kupongskatt bör utvidgas att författningsmässigt gälla även registrerande bolag. Uppfattningen delas av *kupongskattenämnden*, som framhåller att även preskriptionsregler bör införas för sådana bolag i likhet med vad som skett beträffande kupongaktiebolag.

Frågan om restitution av kupongskatt till utdelningsberättigad har tagits upp av *kammarrätten*, som finner tidrymden av tre år vara för kort tilltagen för restitutionsansökan. Enligt domstolen kan det fall tänkas, att den utdelningsberättigade blir eftertaxerad för utdelning, för vilken han erlagt kupongskatt. Eftertaxering kan prövas så sent, att den tid utlöpt, inom vilken den utdelningsberättigade har möjlighet att ansöka om restitution.

Några remissinstanser har konstaterat att varken KupF eller förslaget innehåller särskilda bestämmelser om preskription. Både *riksrevisionsverket* och *EON* anser att

uppbördsförordningens bestämmelser i tillämpliga delar bör gälla för efterkrav och preskription av kupongskatt. *EON* anser vidare att "kvittningsrätt" bör finnas mellan kupongskatt som skall restitueras och restförd kupongskatt.

Bestämmelser gemensamma för registrerande bolag och övriga bolag

Avskrift till registreringsmyndigheten

Promemorian

Enligt nuvarande ordning skall styrelse av aktiebolag insända avskrift av beslut om utdelning till patent- och registreringsverket.

Denna skyldighet bör enligt promemorian kvarstå oförändrad, oavsett om det rör sig om ett registrerande bolag eller ett kupongbolag.

Redovisning av utbetald utdelning skall ske till kupongskattekontoret, som föreslås även få medge anstånd med redovisningens fullgörande. Anstånd avses dock inte få beviljas för avgivande av utdelningsuppgifter om kupongskatt har innehållits, och inte heller med inbetalning av sådan kupongskatt.

Remissyttrandena

I fråga om bolagens skyldighet att insända avskrift av beslutet om utdelning till patent- och registreringsverket framhåller *patent- och registreringsverket* och *försäkringsinspektionen* att patentverket inte är ordinarie registrerings- och inspektionsmyndighet för alla typer av aktiebolag. Det ifrågasätts därför om inte för bank- och försäkringsbolag bör föreskrivas skyldighet att insända avskrift av utdelningsbeslutet till bank- resp. försäkringsinspektionen. *Bankinspektionen* anser att lagtexten bör förtydligas så att det framgår att med aktiebolag i kupongskatteförordningen avses även bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag.

Restavgift

Promemorian

Det erinras i promemorian om att aktiebolag, som inte inbetalar kupongskatt inom föreskriven tid, skall betala ränta på det felande beloppet efter 9 % om året från den dag det senast bort betalas tills betalning sker. Enligt promemorian är bestämmelsen emellertid förenad med tillämpningssvårigheter. Ränteberäkningen blir komplicerad med hänsyn till bestämmelserna om lagstadgad tid. Räntan kan sällan beräknas på förhand, då man inte med säkerhet kan fastställa sista dagen för skattens inbetalning eller i förväg vet när beloppen inkommer till postgirot. Felaktigt inbetalda räntebelopp måste korrigeras och kan resultera i nya räntekrav.

Enligt 58 § 1 mom. första stycket uppbördsförordningen (1953:272) är skattskyldig eller arbetsgivare, som gjort skatteavdrag, men underlåtit att betala skatt i föreskriven tid och ordning, skyldig att betala en fast avgift, benämnd restavgift. Dessutom skall arbetsgivare, utöver restavgift, enligt 58 § 1 mom. andra stycket erlägga tillägsavgift för

varje påbörjad tidrymd av sex månader intill dess skatten inbetalats. Såväl restavgift som tilläggsavgift beräknas till fyra öre för varje hel krona.

I promemorian föreslås — efter mönster av reglerna i uppbördsförordningen — att aktiebolag, som ej i rätt tid betalt kupongskatt, skall utge restavgift med 4 % på den del av kupongskatten som inte erlagts. Utöver nämnda restavgift bör bolag erlagga tilläggsavgift med 4 %. Denna tilläggsavgift skall utgå fr.o.m. sjätte månaden, räknat från utgången av den redovisningsmånad, under vilken kupongskatt bort inbetalas. Påslag bör därefter göras med 4 % vid ingången av var sjätte månad till dess skatten betalas eller kupongskattekontoret genom resolution fastställt det belopp som lämnats till indrivning. Tillsammans med påslag bör dock restavgift inte få överstiga 16 %.

KupF innehåller inga regler om befrielse från eller nedsättning av dröjsmålsränta heter det vidare i promemorian. Även i fall, då den försenade inbetalningen beror på omständigheter, som får anses såsom ursäktliga, skall f.n. räntans fulla belopp erläggas. I överensstämmelse med vad som gäller beträffande restavgift föreslås i promemorian att kupongskattenämnden, när särskilda omständigheter därtill föranleder, skall få rätt att befria från skyldighet att erlagga restavgift och tilläggsavgift. Sådan befrielse bör meddelas efter samma grunder som tillämpas enligt uppbördsförordningen.

Remissyttrandena

Den föreslagna restavgiften och tilläggsavgiften har godtagits av samtliga remissinstanser utom två.

Värdepapperskonsortiet har förståelse för det som i promemorian anføres om svårigheterna med ränteberäkning enligt nuvarande system. Den föreslagna nya metoden synes dock komma att innebära en väsentlig skärpning i jämförelse med nuvarande läge. Konsortiet finner inte skärpningen motiverad utan hemställer att nuvarande regel om ränteberäkning efter 9 % bibehålls. Konsortiet ifrågasätter om inte de i promemorian anförda praktiska svårigheterna torde till stor del kunna elimineras om kupongskattekontoret medges rätt att befria bolag från skyldighet att erlagga felande mindre räntebelopp. *Sveriges industriförbund* anför liknande synpunkter och befarar att om tiden överskridits, dröjsmålet med inbetalning kommer att bli väsentligt längre än om nuvarande ränteberäkning bibehålls, eftersom det inbetalade bolaget måste söka göra restavgiften räntebärande så länge detta kan ske utan risk för tilläggsavgift.

Föreningen auktoriserade revisorer påpekar att den föreslagna restavgiften icke skall uttas då det är fråga om ursäktliga försummelser, i vart fall inte under de första åren av den nya förordningens existens. Det torde enligt föreningen i dag vara svårt att bedöma om förenklade aktiesystemet kommer att från första stund kunna fungera så perfekt att ursäktliga dröjsmål undviks.

Uppgifter till ledning för taxering av utdelningsberättigad

Promemorian

I departementspromemorian redogörs inledningsvis gällande regler för avlämnande av uppgift.

Enligt 43 § 1 mom. TF är var och en som här i riket uppbär utdelning på svenska aktier skyldig att till den, som utbetalat utdelning, till ledning för egen taxering lämna särskild uppgift om emottaget belopp. Skyldigheten att lämna uppgift enligt fastställt formulär åligger var och en som lyfter utdelning, alltså även den som inte är skattskyldig för utdelning (sålunda även medlem av konungahuset, stat, kommun m.fl.). Lyfter någon för annans räkning utdelning, kan uppgiftsskyldigheten fullgöras antingen genom att ombudet utfärdar och undertecknar uppgiften och i denna lämnar upplysning om den utdelningsberättigades namn och hemvist eller genom att ombudet lämnar utdelningsuppgift som avgivits och undertecknats av den utdelningsberättigade själv.

Det framhålls vidare i promemorian att f.n. utdelning på aktier i allmänhet lyfts mot företeende av kupong. Samtliga börsnoterade bolags och även åtskilliga andra, i regel större, bolags kuponger inlöses hos affärs- och sparbankerna, som sänder utdelningsuppgiften tillsammans med inlösta kuponger till vederbörande bolag, vilket i sin tur översänder utdelningsuppgiften till kupongskattekontoret i samband med redovisningen av kupongskatt. Efter bokföring och granskning inom kupongskattekontoret tillställs uppgiften länsstyrelsen, som vidarebefordrar utdelningsuppgiften till den lokala skattemyndigheten.

Det påpekas i promemorian att fondbörsutredningens förslag föranleder omarbetning av reglerna för skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för utdelningsberättigades taxering. Registrerande bolag bör, framhålls det vidare i promemorian, åläggas skyldighet att lämna uppgifter till ledning för annans taxering, s.k. kontrolluppgifter. Kontrolluppgifterna från registrerande bolag kommer emellertid inte att behövas i kupongskatteredovisningssystemet och skall följaktligen inte som hittills redovisas till kupongskattekontoret. De bör i stället avlämnas till länsstyrelserna direkt.

I detta sammanhang tas i promemorian upp frågan huruvida skyldigheten att avlämna kontrolluppgift skall vara total, dvs. omfatta samtliga fall av utdelningar där kupongskattskyldighet inte förelegat. Det påpekas att möjligheten att med nuvarande resurser kontrollera att uppgifter lämnats i samtliga fall är mycket små. Vidare uppkommer ett betydande arbete med hanteringen av uppgifter. I avvaktan på att ADB-systemet byggs ut även för taxeringskontroll, föreslås i promemorian ett förfarande med stickprovskontroll. För registrerande bolag och svenska förvaltare föreslås att de, i den omfattning som Kungl. Maj:t för varje år bestämmer, skall lämna uppgifter om utbetald utdelning samt innehavet av aktier per den 31 december. Uppgiftsskyldigheten bör därvid kunna begränsas till vissa minimibelopp.

Kontrolluppgift skall enligt promemorian avse den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.

I fråga om taxeringsuppgifterna på utdelning som lyfts hos kupongbolag bibehålls nuvarande regler. Då personnummer är av väsentlig betydelse för identifieringen bör det enligt promemorian eftersträvas att personnummer lämnas i samband med utbetalningen av utdelningen.

Remissyttrandena

Förslaget att registrerande bolag skall lämna kontrolluppgifter enligt stickprovsmetod har mött erinringar från riksskattenämnden och länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus

och Västmanlands län, medan förslaget förordas av lokala skattemyndigheten i Malmö fögderi och av Föreningen Sveriges fögderichefer.

Riksskattenämnden anser det otillfredsställande att endast stickprovskontroll av utdelningar från registrerande bolag skall förekomma. Även om ett sådant kontrollsystem, såsom framhålls i promemorian, endast skall användas under viss övergångstid i avbidan på ytterligare utbyggnad av ADB-systemet för taxeringskontroll, vill nämnden förorda, att det införs en generell skyldighet att lämna kontrolluppgifter.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att under den övergångstid, då kontrolluppgiften skulle behöva lämnas endast stickprovsvis, kontrollmöjligheterna kommer att vara begränsade inte enbart i fråga om aktieutdelningar och förmögenhetsredovisning utan även beträffande försäljning av aktier och beräkning av realisationsvinst. Liknande betänkligheter uttalas av länsstyrelserna i Malmöhus och Västmanlands län.

I fråga om skyldighet att på kontrolluppgiften lämna uppgifter om innehavet av aktier per den 31 december anmärker värdepapperskonsortiet att en sådan utvidgning av uppgiftsskyldigheten skulle medföra en betydande merkostnad för bolagen, eftersom uppgifterna om utdelning och om aktieinnehavet vid årets slut avser två skilda tidpunkter. Upplýsning om att en person den 31 december står införd i aktieboken har enligt konsortiet ett begränsat värde som information beträffande det aktuella äganderättsförhållandet. Någon laglig skyldighet för en aktieägare att registrera förvärv eller överlåtelse föreligger nämligen ej och tiden närmast före ett årsskifte är erfarenhetsmässigt ofta en livlig tid inom aktiehandeln, varför aktiebokens uppgift per den 31 december i åtskilliga fall torde avse en tidigare ägare. Att grunda en presumtion i skattemässigt avseende på vad aktieboken innehåller vid denna tidpunkt, förefaller enligt konsortiets mening därför vanskligt.

Liknande synpunkter anförs av Svenska revisorsamfundet.

Övergångsbestämmelserna

Promemorian

För utdelning, som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna om kupongskatt, bör i princip, understryks i promemorian, de nu gällande kupongskattebestämmelserna tillämpas. Emellertid bör principen modifieras på några punkter. Om skyldighet för bolagsstyrelse att inbetala kupongskatt inträder först efter ikraftträdandet bör enligt promemorian inte dröjsmålsränta tas ut utan rest- och tilläggsavgift enligt det nya förslaget.

Vidare bör de tvångsmedel som tagits upp i förslaget komma till användning om bolagsstyrelse försummat sin skyldighet att lämna uppgifter om utdelning eller att inbetala kupongskatt och denna försummelse hänför sig till tid efter ikraftträdandet. Det påpekas i promemorian att någon saklig ändring dock inte inträffar härigenom.

En annan modifikation görs beträffande restitution till utdelningsberättigade. Enligt promemorian synes det praktiskt att låta det nya förfarandet bli tillämpligt på all restitution till utdelningsberättigad som sökes efter ikraftträdandet.

Skall efter ikraftträdandet bestämmas straff för underlåtenhet eller gärning som avses i

16 § KupF bör beaktas 27 § fjärde och femte styckena i förslaget. Detta innebär enligt promemorian att i samtliga typer av förseelser bör undersökas huruvida förseelsen är belagd med straff enligt brottsbalken. Vidare innebär det att i samtliga fall kan frias från straff om förseelsen är ursäktlig eller eljest ringa.

I fråga om utdelning efter ikraftträdandet i bolag, som vid den tidpunkt då utdelningen först blev tillgänglig för lyftning ännu var kupongbolag, bör bestämmelserna i den nya förordningen om kupongbolag gälla även om utdelningen lyfts vid tidpunkt då bolaget övergått till att bli registrerande bolag.

Det framhålls vidare i promemorian att under ett övergångsskede det kommer att finnas aktiebrev i cirkulation som utfärdats enligt de allmänna aktiebolagsrättsliga reglerna samtidigt som aktiebrev av den nya typ som fondbörsutredningen föreslagit successivt kan utges. De äldre aktiebreven avses inte bli ogiltiga i och med att ett bolag går över till det nya systemet. Det uppkommer en rätt för aktieägarna att i samband med införing i ny aktiebok få sina äldre aktiebrev utbyta.

Sedan ett bolag beslutat om övergång till det av fondbörsutredningen föreslagna systemet skall de äldre aktiebreven med tillhörande kuponger inte längre medföra rätt att ta ut utdelning. För att komma i åtnjutande av denna rättighet måste aktieägaren lämna aktiebrevet till bolaget som då skall föra in honom i den nya aktieboken och utfärda nytt aktiebrev. Detta övergångsskede kräver enligt promemorian särskild reglering i kupongskattehänseende. Mest ändamålsenligt synes vara att låta bestämmelserna om registrerande bolag gälla endast beträffande utdelning på aktie, för vilken ägaren blivit införd i aktiebok enligt lagen om förenklad aktiehantering. Dessa regler bör också gälla för utdelning på aktie beträffande vilken är anordnad förvaltning.

För utdelning på annan aktie i registrerande bolag bör tillämpas bestämmelserna om kupongbolag. Utdelning på sådan aktie kan emellertid ske högst en gång efter övergång till det nya systemet. Därefter förs aktieägaren in i aktieboken och det nya systemet blir tillämpligt.

Remissyttrandena

En begränsning av tiden för återbetalning av kupongskatt på äldre utdelningar förordas av CFU. Nämnden erinrar om att i 12 § förslaget till kupongskatteförordning föreslås särskild preskriptionstid för återbetalning av kupongskatt i stället för den allmänna tioåriga preskriptionstiden. Enligt de föreslagna övergångsbestämmelserna skall i fråga om utdelning som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet den upphävda förordningen gälla med vissa undantag. Nämnden påpekar att något särskilt undantag härifrån föreslås inte i fråga om preskription, vilket torde få till följd att den tioåriga preskriptionstiden kommer att gälla även i fortsättningen för de fall, då utdelning blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet. CFU finner det angeläget att rätten till återbetalning av äldre utdelningar begränsas och att den föreslagna 12 § göres gällande även på äldre utdelningar.

Kupongskattenämnden och värdepapperskonsortiet ställer sig tveksamma till förslaget i promemorian om att för utdelning på annan aktie i registrerande bolag än den vars ägare blivit införd i aktieboken tillämpa bestämmelserna för vanliga kupongbolag.

Kupongskattenämnden anser det tveksamt med dubbla utbetalningssystem hos ett och samma registrerande bolag. Enligt nämndens mening bör utdelning mot kupong inte få förekomma i ett sådant bolag.

Värdepapperskonsortiet uttalar att förslaget synes grunda sig på den föreställningen att ett bolag efter att ha börjat tillämpa den nya aktiehanteringslagen skulle för samma räkenskapsår betala utdelning dels med stöd av aktieboken dels också mot kupong. I själva verket kan ett bolag som beslutat övergå till det nya systemet enligt konsortiet inte vidare besluta om utdelning mot någon viss kupong. De i ett utelöpande kupongark eventuellt kvarvarande kupongerna kommer aldrig att medföra någon rätt till utdelning.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Kupongskatten införlivades med vårt skattesystem år 1943 i syfte att vinna större effektivitet i beskattningen av aktieutdelningar, som från Sverige utbetalas till utlandet. Kupongskatt är en form av statlig inkomstskatt. Skattskyldig är den, som när utdelningen blir tillgänglig för lyftning är berättigad att lyfta utdelningen, om han inte är bosatt eller stadigvarande vistas här i landet. Även oskiftat dödsbo efter en sådan person är skyldig att erlägga kupongskatt. Vidare föreligger skattskyldighet om den utdelningsberättigade är utländskt bolag eller juridisk person som skall likställas med utländskt bolag enligt 16 § 2 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt (SI). För att skattskyldighet i nu nämnda fall skall föreligga krävs också att utdelningen inte är hänförlig till inkomst av rörelse som bedrivits här.

Kupongskatt skall också erläggas om den utdelningsberättigade genom annat fång än arv eller testamente förvärvat rätt till utdelningen utan att också ha förvärvat aktien.

Vidare finns regler som föreskriver skyldighet att betala kupongskatt i bulvanförhållanden.

Kupongskatt utgår med 30 % av utdelningen och innehålls när utdelningen betalas ut. Kupongskatten är således ett slags definitiv källskatt.

Jag har i det föregående under avsnittet Nuvarande ordning redogjort för uppbördsrutinen. I princip innebär den följande. Den utdelningsberättigade lämnar själv på särskild blankett under försäkran på heder och samvete uppgifter om de förhållanden som bildar utgångspunkt för bedömning av frågan om skyldighet att erlägga kupongskatt. Uppgifterna lämnas i samband med att utdelningen lyfts, vanligtvis i bank. Härvid avgör banken med ledning av uppgifterna om utdelningen skall betalas ut till fullo eller efter avdrag av kupongskatt.

Kupongskatt inbetalas till kupongskattekontoret i minst två etapper, den första senast 30 dagar och den andra senast fyra månader efter den dag då utdelningen blev tillgänglig för lyftning. Under den första etappen inbetalas kupongskatt för de uppgifter enligt vilka skattskyldighet förelegat. Under den andra etappen betalas kupongskatt för såväl de nyinkomna uppgifter enligt vilka kupongskatt skall erläggas som den del av utdelningen för vilken uppgifter då ännu ej avlämnats. I händelse sedermera uppgifter inkommer som utvisar att kupongskatt inte skulle ha erlagts återbetalas den sålunda av bolaget förskotterade kupongskatten.

I kupongskatt inflöt under år 1969 32,7 milj. kr. Därav restituerades 12,8 milj. kr., dvs. 39 %. För motsvarande uppgifter beträffande tidigare år hänvisas till den uppställning som presenterats i det föregående (s. 15).

Som jag inledningsvis nämnt har Kungl. Maj:t tidigare denna dag på min anmälan beslutat proposition till riksdagen med förslag till lag om förenklad aktiehantering (prop. 1970:99). En redogörelse i korthet för innehållet i nämnda prop. har lämnats i det föregående (s.15).

Den viktigaste nyheten i förslaget till lag om förenklad aktiehantering är, såvitt gäller här aktuella spörsmål, att aktieutdelning i de bolag, som lagen kommer att tillämpas på, inte skall ske mot kupong utan på grundval av registrering av den utdelningsberättigade i aktiebok eller särskild förteckning. Utdelningen kommer att utsändas automatiskt till den

utdelningsberättigade utan dennes särskilda initiativ, om man bortser från den nödvändiga förutsättningen att han har låtit registrera sig.

Bestyret med registrering av utdelningsberättigad och utsändande av utdelningar i de bolag som tillämpar de förenklade aktiehanteringsrutinerna — i huvudsak de börsnoterade bolagen och vissa andra större bolag — skall enligt förslaget uppdras åt ett särskilt för ändamålet tillskapat organ, Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, som skall drivas genom samverkan mellan staten och fondkommissionärerna. Emellertid skall finnas möjlighet till s.k. förvaltarregistrering, vilket innebär att bank eller fondkommissionär, som är auktoriserad av Kungl. Maj:t som förvaltare av aktie, får införas hos VPC som utdelningsberättigad i stället för den verkliga ägaren. Det blir sedan i sin tur förvaltaren som på eget ansvar får ombesörja att utdelningen tillkommer rättsägaren. En liknande form av förvaltarregistrering kan medges av Kungl. Maj:t även för förvaltning av utlandsägda aktier. Jag avser att närmare uppehålla mig vid de nu berörda reglerna i förslaget till lag om förenklad aktiehantering i samband med redovisningen av förslaget till nya kupongskatteregler i det följande.

Att förslaget till lag om förenklad aktiehantering inte kan genomföras utan en anpassning till det av kupongskatterutinerna har varit uppmärksammat alltsedan fondbörsutredningen presenterat det betänkande, Förenklad aktiehantering (SOU 1968:59), varpå prop. 1970:99 i huvudsak bygger. Inom finansdepartementet har med anledning därav upprättats en promemoria (Stencil Fi 1969:8), som remissbehandlats. För innehållet i promemorian och remissutfallet har jag redogjort i det föregående. I promemorian föreslås inga genomgripande nyheter. Sålunda avses kupongskatteskyldighetens omfattning i princip bibehållas. Inte heller föreslås ändringar i skattesatsen eller i fråga om skyldigheten att innehålla kupongskatt, bortsett från att nya regler föreslagits för de bolag som skall tillämpa de förenklade aktiehanteringsrutinerna, samt från att vissa tekniska förenklingar synts lämpliga.

Remissinstanserna har — helt naturligt — inte ställt sig avvisande till att regler skapas på kupongskatteområdet i syfte att möjliggöra de förenklade aktiehanteringsrutinerna. Beträffande detaljerna har åtskilliga synpunkter, delvis kritiska, framförts. Detta gäller i huvudsak lösningen av principfrågan efter vilka regler kupongskatt skall innehållas och vilket ansvar som skall åvila utbetalaren av utdelningen i de fall kupongskatt inte rätteligen innehållits.

Det bör här nämnas att förslaget i prop. 1970:99 på vissa punkter avviker från fondbörsutredningens förslag, som var grundvalen för promemorian och remissyttrandena. I det följande uppehåller jag mig inte närmare vid vad remissinstanserna anført där förut-sättningarna förändrats genom prop. 1970:99.

Innan jag redovisar min inställning till promemorieförslagets olika detaljlösningar och ett förslag till ny kupongskatteförordning, som upprättats inom finansdepartementet, vill jag i korthet beröra en fråga som nämndes redan när kupongskatten infördes, nämligen frågan om en allmän kupongskatt på utdelningar. I och för sig är det önskvärt att all inkomstbeskattning sker vid källan. Frågan om möjligheten att införa en definitiv källskatt utreds f.n. i särskild ordning. Den nuvarande uppbörden av kupongskatt är blygsam, endast något över 30 milj. kr. brutto, varav åtskilligt restitueras. Kupongskattenämnden och kupongskattekontorets organisation är avpassade att möta en uppbörd av denna storlek och möjligen något större.

Utdelningen på svenska aktier uppgick under år 1968 till 1,6 miljarder kr. För att klara

en uppbörd av kupongskatt på den totala svenska utdelningen krävs således helt andra resurser och helt andra rutiner. Det har inte varit lämpligt eller ens möjligt att utreda denna fråga i detta sammanhang. Redan en källskatteuppbörd beträffande de aktieutdelningar som avses skola ske genom VPC:s försorg skulle kräva en genomgripande omläggning av den nuvarande kupongskatteorganisationen och omfattande omläggningar även av taxeringsrutinerna. Innan frågan om en allmän kupongskatt utreds, är det enligt min mening lämpligt att avvakta någon tids erfarenhet av VPC:s verksamhet.

I det följande avser jag att avsnittsvis redovisa min syn på de ändringar beträffande kupongskatten m.m. som bör vidtas i förevarande sammanhang. Jag tar därvid först upp frågor som rör sådana bolag på vilka den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering avses bli tillämplig. Dessa bolag har i promemorian och de flesta remissyttranden kallats registrerande bolag. Med anledning av ett uttalande i aktiebolagsutredningens remissyttrande finner jag dock lämpligare att kalla dessa bolag *a v s t ä m n i n g s b o l a g*. Därefter tar jag upp vissa frågor som rör övriga bolag, s.k. *k u p o n g b o l a g*, samt gemensamma frågor.

Avstämningsbolag

Avstämningsdagens skatterättsliga betydelse

Enligt de regler som gäller för den vanliga inkomstbeskattningen inträder skattskyldighet för utdelning, som utgör intäkt av kapital, i och med att utdelningen blivit tillgänglig för lyftning. Vidare utgör utdelningen intäkt för den som har rätt till utdelningen när den blir tillgänglig för lyftning. Utdelningen anses tillgänglig för lyftning i och med att utdelningsbeloppet får uppbäras. Den tidpunkt då utdelningen får uppbäras framgår i regel av bolagsstämmans utdelningsbeslut.

Enligt förslaget till lag om förenklad aktiehantering skall i beslut om utdelning anges den dag då aktieboken och förteckningen över andra utdelningsberättigade än ägare skall avstämmas för fastställande av vilka som är införda i dem. Den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken eller förteckningen skall anses vara behörig att ta emot utdelning. Utdelning förfaller till betalning på avstämningsdagen och skall betalas utan dröjsmål. Visar det sig att den som fått utdelning saknar rätt till det, anses aktiebolaget likväl ha fullgjort sin betalningsskyldighet. Detta gäller dock inte, om aktiebolaget eller VPC hade kännedom om att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttas, eller om mottagaren var i konkurs eller omyndig.

Liknande regler hade föreslagits av fondbörsutredningen, som dock inte närmare berörde frågan om när utdelning skall anses ha blivit tillgänglig för lyftning. I promemorian föreslås att den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken skall anses som skattskyldig och således bl.a. ta upp utdelningen som intäkt i självdeklarationen. En sådan tolkning anses i promemorian kunna få stöd av punkt 3 första stycket av anvisningarna till 38 § KL.

Kammarrätten har i sitt remissyttrande diskuterat frågan om lämpligheten av att göra skattskyldigheten till utdelning beroende av registreringsförhållandena och har efter viss tvekan anslutit sig till den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian. Kammarrätten har dock föreslagit en komplettering av den nuvarande föreskriften i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 38 § KL. Värdepapperskonsortiet har också tagit upp frågan till diskussion och framfört den åsikten att, eftersom aktieägare inte är tvungen att

registrera sig, en presumptionsregel av det innehåll promemorian föreslagit skulle få begränsat värde. Även några andra remissinstanser har samma uppfattning som värdepapperskonsortiet.

För min del vill jag understryka att regeln i förslaget till lag om förenklad aktiehantering om att den som är införd i aktieboken eller förteckningen över andra utdelningsberättigade än aktieägare är av civilrättslig karaktär. Införing i aktieboken skapar otvivelaktigt en rätt att uppbära aktieutdelning, jämförlik med den rätt som f.n. åvilar kuponginnehavare sedan beslut om aktieutdelning meddelats. Det är inte meningen att utsträcka skattskyldigheten för den registrerade längre än den skattskyldighet som åvilar kuponginnehavaren. Självfallet bör den som är registrerad kunna få motbevisa sin äganderätt och därmed även sin skattskyldighet, liksom även rätt bör föreligga för annan att föra talan mot den registrerade om bättre rätt till utdelningen. Jag anser således att den nuvarande bestämmelsen i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 38 § KL jämförd med 22 § förslaget till lag om förenklad aktiehantering bör läsas så att den som har rätt till utdelningen i bolag på vilka lagen är tillämplig är den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken. Detta är emellertid endast en presumtion, som den registrerade måste ha rätt att motbevisa. Hur stort mått av bevisning som krävs får avgöras med hänsyn till omständigheterna. Med den här redovisade inställningen anser jag inte nödvändigt att ändra anvisningspunkten i KL.

Grundvalen för bestämmande av skattskyldigheten

Som framgår av min redogörelse i det föregående är i avstämningsbolag aktieboken och den särskilda förteckningen över utdelningsberättigade som inte är aktieägare grund för utbetalning av utdelning i stället för innehav av utdelningskupong. Jag har nyss diskuterat registreringens betydelse som presumtion i fråga om skattskyldighet för utdelning när det gäller den vanliga inkomstskatten. Det faller av sig självt att uppgifterna i aktieboken bör få ligga till grund för bedömningen huruvida skyldighet att betala kupongskatt skall föreligga eller ej. I promemorian har också föreslagits en sådan ordning. Avstämningsbolag skulle enligt promemoriaförslaget innehålla kupongskatt med ledning av de upplysningar som lämnats till bolaget av aktieägarna. Kupongskatt skulle inte innehållas om det framgått av dessa upplysningar att den utdelningsberättigade inte var skattskyldig för kupongskatt. Om upplysning saknades skulle kupongskatt innehållas. Bolaget skulle ha att avgöra om uppgifterna var av beskaffenhet att kunna läggas till grund för bedömning av skattskyldigheten. Om bolaget betalade utdelning på grundval av ofullständiga uppgifter, skulle bolaget få räkna med risk att bli krävt på kupongskatt.

Remissinstanserna har varit kritiska mot denna lösning. Kritiken innebär i korthet att man ansett förslaget lämna för litet ledning för bolagen när det gäller att bedöma hur ofta de lämnade informationerna från aktieägarna skall behöva kompletteras för att inte bolaget skall behöva räkna med att bli krävt på kupongskatt. Skulle bolagen behöva kräva kompletteringar vid varje utbetalningstillfälle från alla utdelningsberättigade måste de lättnader för bolagen som förslaget till förenklad aktiehantering avser att skapa i stort sett gå om intet, heter det i remisskritiken.

Innan jag redovisar min egen inställning i förevarande spörsmål vill jag erinra om att förslaget till lag om förenklad aktiehantering avviker från fondbörsutredningens förslag i denna del. Fondbörsutredningen hade visserligen tänkt sig en värdepapperscentral som

bl.a. skulle ombesörja aktieägarregistreringen och utbetalningen av utdelningar. Men anslutningen till denna värdepapperscentral skulle inte vara obligatorisk för bolag som önskade tillämpa de förenklade rutinerna. Detta medförde att promemorian måste utgå från att bolagen blev ansvariga för såväl bedömning av frågan om kupongskattskyldighet som uppbörden av kupongskatten. I prop. 1970:99 föreslås att de bolag som vill utnyttja möjligheten till en förenklad aktiehanteringsrutin skall vara anslutna till VPC. Man kan därför utgå från att VPC får fullgöra de uppgifter som enligt promemorian skulle åvila de enskilda bolagen. Ett undantag från det nu förda resonemanget föreligger dock i de s.k. förvaltarregistreringsfallen. Jag ämnar återkomma till denna fråga i det följande.

För egen del vill jag anföra följande. Kupongskatten är en i fiskalt hänseende obetydlig skatt med den konstruktion som föreligger f.n. och som inte avses bli förändrad i väsentliga hänseenden genom förevarande förslag. Den fyller å andra sidan en viktig funktion från rättvisesynpunkt. Faran för kapitalflykt skulle öka i samma mån som beskattningen av utdelningar från svenska aktiebolag till utlandet blir ineffektiv. Det nuvarande kupongskattsystemet, som i här aktuella hänseende utmärks av att den skattskyldige fullgör sin uppgiftsskyldighet i omedelbart samband med att han får lyfta utdelningen, har onekligen från kontrollsynpunkt principiellt sett fördelar framför ett system där utdelningen kan ske automatiskt utan att någon uppgift lämnas som avser förhållandena vid just den utdelningen. Å andra sidan är det riktigt att om även utdelningsrutinen i det förenklade aktiehanteringsförfarandet skulle innefatta uppgiftsskyldighet innan utdelningen sänds ut, åtskilligt av rationaliseringsvinsten skulle gå förlorat. En avvägning måste således ske mellan kontrollintresset och intresset av att nå största möjliga rationalisering vid aktievinstutdelningen. Här anmäler sig redan från början vissa synpunkter som bör beaktas. För det första innebär den föreslagna obligatoriska anslutningen till VPC en förenkling från kontrollsynpunkt genom att kontrollrutinerna kan göras enhetliga för ett större antal bolag. För det andra innebär ett system med utbetalning baserad på registrering att man får en från fiskal synpunkt värdefull förstärkning av kontrollen av utdelningsmottagarens identitet. För det tredje bör framhållas att åtskilliga kategorier av aktieägare — jag tänker här på alla slags juridiska personer — inte ändrar status i fråga om kupongskattskyldighet i den utsträckning som fallet kan vara beträffande fysiska personer. Enligt min uppfattning kan det således beträffande andra kategorier av kupongskattskyldiga än fysiska personer vara tillfyllest med att den utdelningsberättigade lämnar de uppgifter som är av betydelse för bedömning av hans skyldighet att erlägga kupongskatt i samband med registreringen, och att vederbörande åläggs skyldighet att komplettera dessa uppgifter när ändring inträtt i de förhållanden som avses med uppgiften. Även för fysiska personer bör en motsvarande uppgiftsskyldighet självfallet föreligga. Men här behövs även ytterligare kontroll. Detta kan ske i överensstämmelse med det förslag som CFU tagit upp i sitt remissyttrande. VPC bör kunna åläggas — av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer — att med lämpliga tidsmellanrum göra förfrågningar hos det centrala skatteförfrågningsregister som finns upplagt inom folkbokförings- och uppbördsområdet och som innehåller uppgifter om den mantalsskrivna befolkningen här i landet, som under ett inkomstår fyllt lägst 15 år, och dessutom sådana minderåriga för vilka debetsedel på preliminär skatt utfärdats för inkomståret. I den mån det vid en sådan förfrågan skulle visa sig att de uppgifter som VPC har om en utdelningsberättigad inte överensstämmer med de uppgifter som lämnats från det centrala förfrågningsregistret, bör det betraktas

som om VPC saknar uppgifter av vilka framgår att den utdelningsberättigade inte är kupongskatteskylldig. Kupongskatt bör således innehållas i enlighet med de principer som jag strax skall beröra, om inte VPC före utdelningstillfället kan få in uppgifterna direkt från den utdelningsberättigade.

Huvudregeln bör således vara att VPC skall innehålla kupongskatt med 30 % av utdelningsbeloppet i varje särskilt fall, om det inte med hänsyn till föreliggande uppgift om den utdelningsberättigade framgår att skattskyldighet inte föreligger. Uppgiften bör avges skriftligen och lämnas till VPC i samband med begäran om införing i aktieboken eller förteckningen enligt 12 § lagen om förenklad aktiehantering såvitt avser utdelningsberättigad, som inte är aktieägare. Den som avses med införingen eller upptagandet bör själv lämna uppgiften. Att personnummer eller annat identifieringsnummer skall lämnas framgår redan av 8 § andra stycket förslaget till lag om förenklad aktiehantering. Inträffar ändring i förhållande som avses med redan lämnad uppgift och som är av betydelse för bedömning av frågan om kupongskatteskylldighet, bör uppgiftslämnaren utan dröjsmål skriftligen anmäla detta till VPC. En motsvarande skyldighet föreligger dessutom också enligt 11 § förslaget till lag om förenklad aktiehantering. Det bör nämnas att den skyldighet som avses föreligga enligt lagförslaget inte såvitt gäller uppgiftslämnaren medför påföljder om skyldigheten åsidosätts. I stället föreligger risk för att han inte får utdelning eller emissionsbevis som tillkommer honom. Enligt det nu aktuella förslaget till ny kupongskatteförordning bör emellertid under vissa förhållanden påföljder inträffa för oriktig uppgift eller underlåtenhet att anmäla ändring i de förhållanden som är av betydelse för bedömning av kupongskatteskylldigheten. Därför bör en särskild uppgiftsskyldighet föreskrivas även i den här avsedda förordningen.

Ett fall som inte torde bli alltför ovanligt är att någon, som avhant sig sina aktier jämte utdelningsrätten, inte meddelar detta till VPC. Detta leder inte till kupongskatteskylldighet för överlåtaren. Någon påföljd för underlåtenhet att meddela överlåtelsen synes därför inte påkallad. Så länge den tidigare ägaren står kvar i aktieboken utan att den nye ägaren anmält förvärvet, riskerar den förstnämnde emellertid, i enlighet med vad jag utvecklat i det förgående, att bli behandlad som aktieägare i skattskyldighetsavseende och får således besväret med att bevisa att han inte var aktieägare på avstämningsdagen. För att undvika en sådan situation bör således, när säljaren kan anta att köparen inte omedelbart anmäler sig till VPC, även aktieförsäljningar anmälas till VPC och inte endast förvärv.

Genom anmälan om aktieöverlåtelse kan det fallet inträffa att ingen ägare eller utdelningsberättigad finns registrerad. Hur detta fall skall bedömas i kupongskattehänseende avser jag att behandla i det följande. Innan så sker vill jag emellertid erinra om det särskilda förhållande som föreligger vid s.k. förvaltarregistrering. Även denna fråga skall jag behandla närmare i det följande.

Innehållande av kupongskatt när upplysning om aktieägare saknas

Som jag påpekat kan det i det föreslagna nya aktiehanteringssystemet inträffa att någon anmäler överlåtelse utan att den nya ägaren samtidigt begärt att bli registrerad. Därmed torde aktien interimistiskt komma att bli bokförd såsom tillkommande okänd ägare. Problemet har uppmärksamrats i promemorian, vari föreslagits att kupongskatt bör innehållas i sådant fall. En regel av denna innebörd har inte mött erinran under

remissbehandlingen. Kammarrätten har dock påpekat att en uttrycklig föreskrift därom synes behövlig. Jag delar kammarrättens uppfattning.

Ansvar för kupongskatt

I det föregående har jag diskuterat frågan om skyldighet för VPC att innehålla kupongskatt i de fall då kupongskatteskyldighet föreligger för den utdelningsberättigade eller då uppgifter om honom saknas. Fråga uppstår naturligtvis vad som bör ske om av någon anledning kupongskatt inte innehållits fastän så bort ske. Denna fråga har behandlats i promemorian fastän med den utgångspunkten att det utdelande bolaget självt och inte VPC skulle vara skyldigt att svara för inleveransen av kupongskatt. Promemorieförslaget innebär att bolag, som inte iakttagit skyldigheten att granska uppgifterna om de utdelningsberättigade i tillräcklig utsträckning, i princip skulle bli ansvariga för erläggandet av kupongskatt som inte innehållits. Ansvaret skulle ta sig det uttrycket att bolaget fick förskjuta det felande beloppet med rätt emellertid att söka det åter av den skattskyldige.

Ansvarsfrågan har av flertalet remissinstanser kopplats samman med frågan om de utdelande avstämningsbolagens skyldighet resp. möjlighet att begära in uppgifter om de utdelningsberättigade. Jag har redan redovisat att ett vanligt inslag i remisskritiken varit synpunkten att skyldigheten att hämta in uppgifter bör i möjligaste mån begränsas för att inte spolia syftet med reformen av aktiehandelsrutinerna. Man har dessutom vid remissbehandlingen allmänt pekat på behovet av klara och fasta gränser för uppgiftsskyldigheten för att ansvar skall kunna utkrävas.

Med hänsyn till att avstämningsbolagen skall vara anknutna till VPC, som enligt den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering har att föra aktieboken och sända ut utdelningarna, kommer ansvarsfrågan praktiskt sett i ett något annorlunda läge. I princip föreligger dock inte någon annan skillnad i förhållande till promemorians utgångspunkt än att bolagen själva inte bör ha något ansvar. Detta ansvar bör naturligen i stället åvila VPC. Mitt förslag i fråga om skyldighet för de utdelningsberättigade att lämna uppgifter och i fråga om VPC:s skyldighet att innehålla kupongskatt är enligt min mening tillräckligt preciserat för att bilda underlag för ett ansvar av den typ som föreslagits i promemorian. Självfallet bör VPC dock inte drabbas av någon påföljd om uppgiftslämnare åsidosätter sin uppgiftsskyldighet. Jag förordar således att ett sådant ansvar införs för VPC. När det gäller s.k. förvaltarregistrering återkommer jag i det följande.

Redovisning av innehållen kupongskatt och redovisningsuppgifter

Enligt 24 § första stycket förslaget till lag om förenklad aktiehantering förfaller utdelning till betalning på avstämningsdagen och skall betalas utan dröjsmål. I promemorian föreslås att redovisningen av utbetald utdelning och innehållen kupongskatt bör ske senast 60 dagar efter avstämningsdagen. Någon uppdelning i två redovisningsperioder, som f.n. gäller kupongbolag, anses inte behövlig. Redovisningen föreslås ske på det sättet att uppgift lämnas för varje skattskyldig beträffande utdelat belopp och innehållen

kupongskatt. Uppgift bör även lämnas beträffande de aktier där den utdelningsberättigade är okänd. Vidare bör uppgift lämnas om den totala summan av den utdelning, som inte är belagd med kupongskatt, samt sammanlagda beloppet av innehållen kupongskatt. I samband med redovisningen bör enligt promemorian även den innehållna kupongskatten inbetalas. Redovisning och inbetalning föreslås som hittills skola ske till kupongskattekontoret.

Några remissinstanser, bl.a. kupongskattenämnden, värdepapperskonsortiet och Sveriges industriförbund, anser att redovisningsperioden bör sättas till fyra månader.

Det bör påpekas även i detta sammanhang att det blir VPC och inte de enskilda bolagen som får ombesörja redovisning och inbetalning av kupongskatt i de fall inte förvaltarregistrering förekommer. Därmed torde, som statskontoret framhållit, redovisningen kunna ske ADB-mässigt. Jag kan med hänsyn härtill godta en redovisnings- och inbetalningstid av fyra månader från avstämningsdagen. Vidare vill jag påpeka att redovisning och inbetalning av kupongskatt skall ske till riksskatteverket och inte till kupongskattekontoret, som avses skola uppgå i riksskatteverket när det bildas den 1 januari 1971.

Förvaltarregistrering

Som jag nämnt vid flera tillfällen i det föregående tas i förslaget till lag om förenklad aktiehantering upp bestämmelser om förvaltarregistrering.

Med förvaltarregistrering avses att på aktiebrev och i aktieboken får i stället för aktieägaren införas den som fått i uppdrag att förvalta aktien. För förvaltarregistrering krävs Kungl. Maj:ts auktorisation eller tillstånd.

Man kan skilja på två slag av förvaltarregistrering. Det ena slaget avser aktier i svenskt bolag som är föremål för handel vid utländsk fondbörs. Om Kungl. Maj:t ger tillstånd, kan den som fått uppdrag att i u t l a n d e t förvalta aktien få införas på aktiebrevet och i aktieboken. En ytterligare förutsättning är att aktieägaren är bosatt utomlands.

Såvitt avser kupongskatt uppkommer vid detta slag av förvaltning inte några större problem. Redan fondbörsutredningen hade föreslagit denna typ av förvaltning. I promemorian har föreslagits att kupongskatt alltid skall innehållas med 30 % av utdelningsbeloppet om utbetalningen sker i utlandet. Det blir således VPC, hos vilken förvaltaren är registrerad, som får ombesörja kupongskatteavdraget. Skulle någon utdelningsberättigad inte vara kupongskatteskyldig, får han genom sin uppdragstagare begära restitution hos riksskatteverket. I samband med att Kungl. Maj:t lämnar tillstånd till förvaltarregistrering av här avsett slag kan ställas villkor för att tillgodose allmänna intressen, t.ex. att förvaltaren lämnar uppgift om den verkliga ägaren för såvitt denne är bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige, och sålunda fråga kan uppstå huruvida han bör vara inkomstskatteskyldig här i landet för utdelningen. Jag vill här ytterligare bara nämna det förhållandet att kupongskatten för den i utlandet bosatte utdelningsberättigade kan vara nedsatt till följd av avtal för undvikande av dubbelbeskattning. I detta fall har Kungl. Maj:t befogenhet att bestämma om sättet för kupongskatteskyldighetens fullgörande. Man kan här tänka sig antingen att kupongskatten tas ut med full uttagsprocent för att sedan restitueras i förhållande till vad avtalet stipulerar eller att hänsyn till reduceringen av kupongskatt enligt avtalet tas redan vid utbetalningen. Vilken metod som bör användas bör bero av kontrollmöjligheterna. Frågan bör få övervägas från fall till fall och avgöras av

Kungl. Maj:t enligt den fullmakt som regelmässigt föreligger när det gäller tillämpning av avtal för undvikande av dubbelbeskattning.

Det andra fallet av förvaltarregistrering gäller förvaltning h ä r i l a n d e t. Som förvaltare får på aktiebrev och i aktiebok införas bank eller fondkommissionär, som auktoriserats av Kungl. Maj:t. Även här kan, i samband med auktorisationen, meddelas särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen. I promemorian har förutsetts behovet av förvaltarregistrering även inom landet. Det har sålunda föreslagits i promemorian att om förvaltarregistrering införs för förvaltning här i landet av svenska aktier, de skyldigheter som föreslagits skola åvila avstämningsbolagen överflyttas på förvaltaren. Även sådana aktieägare som valt att förvaltarregistrera sina aktier bör enligt promemorian vara skyldiga att lämna uppgifter för bedömning av skattskyldigheten för kupongskatt.

Remissmyndigheterna har inte uppehållit sig närmare vid de problem som kan uppstå i kupongskattehänseende med anledning av registrering av svensk förvaltare. Riksskattenämnden har dock funnit olyckligt från beskattningssynpunkt om en sådan förvaltarregistrering skulle medges. Ett system med måhända relativt stort antal svenska förvaltare måste enligt nämnden innebära ett krångligare administrativt förfarande och medföra ökad risk för oenhetlig bedömning av kupongskatteskyldigheten. Nämnden ifrågasätter även om förvaltarna överlag har förutsättningar att bedöma beskattningsfrågorna.

Jag har utförligt diskuterat skälen för en inhemsk förvaltarregistrering i prop. 1970:99 (s. 61). Med hänsyn till de regler med vilka en sådan registreringsrätt kringgärdats — det skall vara fråga om bank eller fondkommissionär, Kungl. Maj:t skall ha lämnat auktorisation och särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen skall kunna meddelas i beslutet om auktorisation — finner jag inte riksskattenämndens farhågor utgöra hinder mot förvaltarregistrering från beskattningssynpunkt. Beträffande förvaltares förutsättningar att bedöma beskattningsfrågorna vill jag framhålla följande. Föreliggande förslag innebär inte några väsentliga nyheter i fråga om förutsättningarna för skattskyldighet eller skattskyldighetens omfattning. Bankerna måste sägas ha stor erfarenhet av kupongskatten och reglerna för densamma, även om förhållandena säkerligen är varierande i olika orter beroende på frekvensen av utbetalningar. Rutinerna för innehållande av kupongskatt när det gäller avstämningsbolagens utdelningar blir sådan att kupongskattefrågorna bör kunna avgöras centralt i notariatavdelningarna. Förvaltningsuppdrag av här aktuellt slag innebär att uppdragstagaren normalt sett måste ha tillgång till aktuella uppgifter om uppdragsgivaren i de hänseenden som också är av betydelse för bedömning av kupongskatteskyldigheten. Det bör således enligt min mening kunna anföras åt de förvaltare som det här kan bli tal om att ombesörja kupongskatteuppbörd och sköta redovisningen. Därtill kommer att förvaltaren bör åläggas samma ansvar som föreslagits för VPC i fråga om kupongskattens inleverans. Som föreslagits i promemorian bör krävas av den utdelningsberättigade, vars aktier förvaltarregistreras, att han lämnar uppgifter till förvaltaren i samma utsträckning som gäller annan utdelningsberättigad i förhållande till VPC. Även i övrigt bör förvaltare åläggas samma skyldigheter som VPC.

Även i fråga om inhemsk förvaltare uppkommer fråga om tillämpning av avtal för undvikande av dubbelbeskattning. Jag vill i detta hänseende hänvisa till vad jag anförut beträffande utländsk förvaltare. Samma resonemang gäller nämligen också här, med den skillnaden att det blir förvaltaren och inte VPC som innehåller kupongskatt.

Kupongbolag

Innehållande av kupongskatt

Sedan de börsnoterade bolagen och vissa andra bolag, vilkas aktier är spridda bland allmänheten, gått över till det förenklade aktiehanteringssystemet kommer kupongbolagen att svara för endast en mindre del av den totala utdelningen. I promemorian konstateras att redovisningen, som enligt vad jag tidigare nämnt skall ske i två etapper, redan nu för ett flertal bolag sker först under den andra etappen. Även för kupongbolag föreslår jag därför att redovisning i fortsättningen sker endast vid ett tillfälle, nämligen senast fyra månader efter den dag, då utdelningen blev tillgänglig för lyftning.

Samtidigt med redovisningen skall lämnas inkomna uppgifter om utdelning. I promemorian föreslås att kupongskatt liksom hittills skall innehållas och inbetalas även för sådan utdelning för vilken saknas behöriga uppgifter. I samband med detta förslag diskuteras frågan om vad som skall avses med uttrycket "behöriga uppgifter". Det föreslås att även ofullständiga uppgifter skall kunna betraktas som obehöriga uppgifter.

Ett ytterligare spörsmål som berörs i detta sammanhang i promemorian är frågan om skyldighet att redovisa personnummer eller motsvarande identifieringsnummer. Det finns f.n. inte någon skyldighet att lämna upplysning i detta hänseende föreskriven i författning. Enligt promemorian är det önskvärt att sådana uppgifter som underlättar identifikation införskaffas.

Remissmyndigheterna har i nu nämnda avseenden inte gjort några erinringar mot förslagen i promemorian. Riksskattenämnden har understrukt behovet av att personnumret anges på utdelningsuppgifterna. Enligt nämnden bör utdelningsuppgift, som saknar uppgift om personnummer, betraktas som ofullständig och leda till att kupongskatt innehålls och inbetalas.

Enligt min mening innebär förslaget att slopa den första redovisningsetappen en avsevärd förenkling, och jag biträder det alltså. Jag har inte något emot att uppgifter som är ofullständiga i sådana hänseenden, som är av betydelse för identifikation av den utdelningsberättigade eller bedömningen av skattskyldighetsfrågan, betraktas som obehöriga och således medför att kupongskatt innehålls och inbetalas. Jag vill här betona önskvärdheten av att vederbörande bank eller utbetalare strävar efter att se till att uppgiften omedelbart vid utbetalningstillfället kompletteras i de hänseenden den är ofullständig för undvikande av dels krav mot utbetalaren, dels ökning av antalet restitutionsärenden.

När det gäller skyldigheten att lämna personnummer eller motsvarande identifieringsnummer återstår, som konstaterats i promemorian, en rad principiella frågor olösta, som inte kan lösas separat i detta sammanhang. Jag vill erinra om att spörsmålet diskuterats i riksdagen (ABU 1968:56, rskr 393). Ett problem som måste lösas gäller utformningen av en allmän identitetshandling. Hela frågekomplexet övervägs f.n. av Kungl. Maj:t. Detta hindrar dock enligt min mening inte att blankettformulären innehåller anvisning om att personnummer eller motsvarande identifieringsnummer bör uppges.

Restitution av kupongskatt

Ett utmärkande drag för kupongskattesystemet är att kupongskatt inlevereras inom

redovisningsperiodens sista etapp även för sådan utdelning som då faktiskt ännu ej lyfts. Detta medför att när någon sedermera lyfter utdelning och det visar sig att kupongskattskyldighet ej förelegat, bolaget har rätt till restitution av förskjuten kupongskatt. F.n. finns — i motsats till vad som gäller restitution till enskild utdelningsberättigad — ingen tidsbegränsning för bolagets rätt att begära sådan restitution. Detta medför ökade svårigheter vid taxeringskontrollen och risk för undandragande av inkomstskatt. I promemorian föreslås nu en begränsning i tiden såvitt gäller bolagens restitutionsrätt. Förslaget innebär att återbetalning till bolaget inte skall ske på uppgifter avseende utdelning, som blivit tillgänglig för lyftning tidigare än femte kalenderåret före det då uppgifterna överlämnats för restitution. Tidsfristen har sammankopplats med tidsfristen för eftertaxering vid inkomstbeskattningen. Eftertaxering får inte ske om inte fråga därom prövats inom fem år efter det år då taxeringen rätteligen bort verkställas i första instans. Enligt promemorian bör taxeringsintendenten ha minst ett år till förfogande för att pröva eftertaxeringsfrågan.

Den i promemorian behandlade frågan om tidsbegränsning för restitution har betydelse endast för kupongbolag, framhålls det i promemorian. När det gäller avstämningsbolag uppkommer normalt inte något behov av restitution, eftersom utdelningen sänds ut till alla utdelningsberättigade omedelbart i samband med avstämningsdagen. I promemorian har diskuterats endast ett tänkbart fall där restitution kunde bli aktuell även för avstämningsbolag, nämligen det att utdelningsbelopp inte kunnat tillställas den utdelningsberättigade på grund av att denne saknar känd adress. För detta fall hade fondbörsutredningen föreslagit en särskild regel. Om den utdelningsberättigade inte kunde nås inom tre år från avstämningsdagen, och behörig person inte begärt att få beloppet, skulle det tillfalla bolaget. En regel av motsvarande innehåll har inte tagits upp i förslaget till lag om förenklad aktiehantering.

Under remissbehandlingen har inte gjorts några erinringar mot förslaget att för kupongbolagen tidsbegränsa rätten till restitution. Däremot har framställts önskemål om restitutionsrätt även för avstämningsbolag.

Enligt min uppfattning bör kupongbolagens restitutionsrätt begränsas på sätt som föreslagits i promemorian.

Vidare anser jag att en restitutionsrätt för VPC och förvaltare utformad efter mönster av kupongbolagens restitutionsrätt kan fylla vissa praktiska behov. De bör således erhålla restitutionsrätt efter i princip samma regler som föreslås för kupongbolagen.

Frågor som är gemensamma för avstämningsbolag och kupongbolag

Avskrift till registreringsmyndigheten

F.n. skall aktiebolags styrelse sända avskrift av beslut om utdelning till patent- och registreringsverket. Denna skyldighet föreslås enligt promemorian skola omfatta både avstämningsbolag och kupongbolag.

Patent- och registreringsverket har i sitt remissyttrande påpekat att verket inte är ordinarie registrerings- och inspektionsmyndighet för alla typer av aktiebolag. Det finns enligt verket således fog för en ändring av bestämmelserna så att skyldigheten att sända avskrift av utdelningsbeslutet bör avse bankinspektion resp. försäkringsinspektionen när det gäller bank- och försäkringsaktiebolag. Motsvarande anmärkning har framförts av

försäkringsinspektionen. Bankinspektionen har föreslagit ett förtydligande i författningstexten, varav skulle framgå att ordet "aktiebolag", när det gäller tillämpningen av kupongskattereglerna, innefattar även bank- och försäkringsaktiebolag.

Enligt mitt förmenande bör den synpunkt som patent- och registreringsverket samt försäkringsinspektionen framfört tillgodoses. I övrigt kan jag förorda förslaget i promemorian.

Restavgift och tilläggsavgift

Ett bolag som inte inbetalar kupongskatt inom föreskriven tid får f.n. betala ränta på det felande beloppet efter 9 % om året från den dag inbetalningen senast bort ske till dess betalningen sker. Dessa regler har enligt promemorian lett till svårigheter i tillämpningen. Ranteberäkningen blir komplicerad med hänsyn till bestämmelserna om lagstadgad tid. I promemorian föreslås — efter mönster av reglerna i uppbördsförordningen (1953:272) — att bolag, som inte inbetalt kupongskatt i rätt tid, skall utge restavgift med 4 % på den del av kupongskatten som inte erlagts. Vidare bör, på samma sätt som beträffande källskatteuppbörden, utgå tilläggsavgift med 4 %. Denna tilläggsavgift skall enligt förslaget i promemorian utgå fr.o.m. sjätte månaden, räknat från utgången av den redovisningsmånad under vilken kupongskatten bort inbetalas. Därefter bör påslag göras med 4 % vid ingången av var sjätte månad till dess skatten betalas eller genom beslut fastställts det belopp som lämnats till indrivning. Restavgiften bör dock enligt promemorian tillsammans med tilläggsavgift inte få överstiga 16 %.

När det gäller dröjsmålsränta finns inga regler om befrielse eller nedsättning, konstateras det i promemorian. Möjlighet till befrielse eller nedsättning finns däremot enligt uppbördsförordningen i fråga om restavgift och tilläggsavgift. I promemorian föreslås att uppbördsförordningens regler skall få tillämpas även när det gäller restavgift och tilläggsavgift på kupongskattens område.

Förslaget i promemorian har godtagits av samtliga remissinstanser utom värdepapperskonsortiet och Sveriges industriförbund. Nämda två remissinstanser har påpekat att förslaget innebär en avsevärd skärpning i förhållande till nuläget. Sveriges industriförbund befarar att ett bolag om det överskrider redovisningstiden kommer att dröja väsentligt längre med inbetalningen än vad det skulle göra om nuvarande ränteberäkning bibehålls, eftersom bolaget måste söka göra restavgiften räntebärande så länge detta kan ske utan risk för tilläggsavgift.

De skäl som framförts i promemorian för att i fråga om kupongskatt tillämpa restavgift och tilläggsavgift som påföljd för försenad inbetalning i stället för dröjsmålsränta synes mig övertygande. Påpekandet från Sveriges industriförbund att förslaget i promemorian kan leda till att ett överskridande av redovisningstiden får till följd avsevärda dröjsmål med inbetalningen, eftersom man torde komma att försöka neutralisera restavgiften med ränteinkomsten från kupongskattemedlen, är emellertid värt beaktande. Detta bör enligt min mening lösas så att tilläggsavgift får utgå tidigare än enligt förslaget i promemorian, lämpligen redan efter det två månader förflutit efter redovisningsmånadens utgång. Förhållandena vid uppbörd av kupongskatt är inte helt jämförliga med förhållandena vid uppbörd av källskattemedel. Redovisningstiden för kupongskatten är längre. Vidare är det fråga om andra slags medel. Synpunkten att systemet med restavgift och tilläggsavgift skulle innebära en avsevärd skärpning i förhållande till nuläget är inte något avgörande

skäl mot att det införs. Vidare föreslås nu införande av en möjlighet till befrielse från restavgift och tilläggsavgift, vilket jag biträder. Därigenom kan påföljden smidigare än hittills anpassas till förhållandena i det enskilda fallet, när ursäktande omständigheter föreligger.

Taxeringsuppgifter

Var och en som här i landet uppbär utdelning på svenska aktier är skyldig att lämna särskild uppgift om det mottagna beloppet till den som utbetalat utdelningen. Uppgiften är avsedd som kontrolluppgift vid inkomsttaxeringen såvitt gäller beloppsmottagaren. Uppgiftsskyldigheten kan fullgöras även genom ombud.

Utdelning på aktier lyfts i det övervägande antalet fall f.n. mot företeende av kupong. De börsnoterade bolagens och vissa andra bolags kuponger inlöses av bankerna, som sänder utdelningsuppgifter tillsammans med inlösta kuponger till vederbörande bolag. Detta översänder sedan i sin tur utdelningsuppgiften till kupongskattekontoret i samband med redovisningen av kupongskatt. Efter bokföring och granskning vidarebefordras uppgiften till länsstyrelsen, som sänder den till den lokala skattemyndigheten.

De föreslagna nya rutinerna för aktiehantering kräver nya regler för taxeringskontroll. I promemorian föreslås att avstämningsbolag bör åläggas skyldighet att lämna uppgift till ledning för den utdelningsberättigades taxering. Dessa kontrolluppgifter behövs enligt promemorian inte i kupongskatteredovisningssystemet och kan således redovisas direkt till länsstyrelserna.

Den i promemorian föreslagna skyldigheten för avstämningsbolag att lämna kontrolluppgifter avses till en början inte bli total. I stället föreslås, i avvaktan på att ADB-systemet byggts ut även för taxeringskontroll, ett förfarande som innebär stickprovskontroll. För avstämningsbolag och inhemska förvaltare föreslås sålunda att de skall lämna kontrolluppgifter i den omfattning som Kungl. Maj:t för varje år bestämmer. Uppgiftsskyldigheten, som bör kunna begränsas till visst minimibelopp, skall enligt förslaget i promemorian omfatta utdelningsbeloppet och innehavet av aktie per den 31 december. Kontrolluppgift skall vidare avse den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del och således inte exempelvis i egenskap av förvaltare.

I fråga om skyldigheten att lämna kontrolluppgifter för utdelning från kupongbolag föreslås i promemorian att nuvarande regler bibehålls.

Vid remissbehandlingen har framkommit delade uppfattningar i fråga om avstämningsbolagens uppgiftsskyldighet. Riksskattenämnden och vissa länsstyrelser anser det otillfredsställande med stickprovskontroll, under det att lokala skattemyndigheten i Malmö och Föreningen Sveriges fögderichefer förordar promemoriaförslaget. Värdepapperskonsortiet finner en skyldighet att lämna uppgifter om aktieinnehavet vid årets slut vara av begränsat värde, som inte står i proportion till kostnaderna för uppgifternas framtagande.

Genom att det i den nya aktiehanteringsrutinen blir VPC som skall ombesörja registrering m.m. kommer uppgiftsskyldigheten i ett något annorlunda läge. VPC torde få god överblick över de registrerade aktieinnehav och torde kunna sammanställa kontrolluppgifter avseende utdelningar som skett till en och samma utdelningsberättigad från flera bolag. Därmed underlättas givetvis hanteringen av kontrolluppgifterna rent pappersmässigt. Även de inhemska förvaltarna torde kunna åstadkomma liknande

sammanställningar. En ytterligare lättnad i hanteringen kan man vinna om bruket att uppge personnummer konsekvent genomförs. Jag är därför benägen att frånga promemo-rians förslag om stickprovskontroll i fråga om avstämningsbolagen till förmån för en allmän uppgiftsskyldighet. Någon minimigräns för uppgiftsskyldigheten låter sig tyvärr f.n. inte uppställas med hänsyn till omöjligheten för uppgiftslämnaren att överblicka en utdelningsberättigads totala aktieinnehav eller motsvarande rätt. Värdepapperskonsortiets påpekande i fråga om det ringa värdet av uppgifter om aktieinnehavet den 31 december finner jag vara värt beaktande.

Mitt förslag är alltså att en allmän uppgiftsskyldighet införs för den som utbetalar utdelning på aktier i bolag som tillämpar lagen om förenklad aktiehantering. Uppgiften skall avse den som är berättigad att lyfta utdelningen för egen del samt innehålla upplysning om det utdelade beloppet. Redan av gällande bestämmelser framgår att uppgifterna skall avlämnas senast den 31 januari under taxeringsåret i den ordning som gäller för avlämnande av självdeklaration.

Specialmotivering

Inom finansdepartementet har i enlighet med det anförda upprättats förslag till ny kupongskatteförordning och lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623). I fråga om de olika författningsförslagen i departementsförslaget vill jag anföra följande.

Förslaget till ny kupongskatteförordning

Med införandet av de förenklade aktiehanteringsrutinerna kommer att finnas två system för utdelning på aktier. Beteckningen kupongskatt har emellertid fått kvarstå, även för den skatt som utgår för utdelning från avstämningsbolag, främst med tanke på att beteckningen används i stor utsträckning i internationella sammanhang.

1 §

Någon hänvisning i kupongskatteförordningen till att kupongskatten är en form av statlig inkomstskatt har inte syntts nödvändig. En anmärkning om att kupongskatten är en form av statlig inkomstskatt finns i 1 § andra stycket förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

2 §

I paragrafen har lämnats vissa definitioner. Med avstämningsbolag förstås aktiebolag, på vilka den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering är tillämplig. Nämda lag, som blir tillämplig om bolagsstämman beslutar det, träder då i stället för motsvarande bestämmelser i lagarna om aktiebolag, försäkringsrörelse och bankrörelse. Det bör i detta sammanhang nämnas att utdelning, som hänför sig till utdelningstillfälle då den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering ännu inte blivit tillämplig på bolaget, skall behandlas enligt reglerna för kupongbolag.

Med uttrycket aktiebolag avses i kupongskatteförordningen även bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag, om inte något annat direkt utsägs.

Med utdelningstillfälle förstås för avstämningsbolag avstämningsdagen och för övriga bolag den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning. Bestämmelser om avstämmning meddelas i 21 och 24 §§ den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering och avser både aktieboken och den särskilda förteckningen enligt 12 § i nyssnämnda lagförslag.

Utdelningsberättigad är den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.

F.n. föreskrivs i 1 § första stycket KupF att skattskyldighet under vissa närmare angivna omständigheter åvilar den som, när utdelningen blir tillgänglig för lyftning, i egenskap av ägare av den till aktien hörande kupongen eller eljest är berättigad att lyfta utdelningen. Uttrycket "utdelningsberättigad" är avsett att ha samma innebörd som uttrycket "den som, etc. --- lyfter utdelningen". Någon utvidgning eller inskränkning i skattskyldigheten i förhållande till nuvarande praxis avses sålunda inte genom uttrycket "berättigad att lyfta utdelning för egen del". Förtydligandet har gjorts i huvudsak därför att genom förvaltarregistreringen andra subjekt än rättsinnehavaren formellt sett kan göra anspråk att få utdelningen sig tillsänd.

3 §

Paragrafen motsvarar i sakligt hänseende helt 5 § sista stycket KupF. Någon regel av liknande innebörd för avstämningsbolag torde inte behövas, eftersom avstämningsdag alltid måste bestämmas.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelserna om skattskyldighet och motsvarar i stort sett 1 § KupF. Utom redaktionella ändringar föreligger skillnader i tre avseenden.

För det första har i förslaget intagits bestämmelser, som reglerar skattskyldigheten för utom riket bosatt delägare i vissa svenska juridiska personer. Enligt de ändrade regler för dödsbokeskattning (53 § 3 mom. fjärde stycket KL med anvisningar enligt dess lydelse i SFS 1966:724), som gäller fr.o.m. 1969 års taxering, tillämpas bestämmelserna om handelsbolag på dödsbo fr.o.m. det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalenderåret efter det kalenderår, då dödsfallet inträffade. Som ytterligare förutsättning gäller dock att dödsboet skall ha haft en till statlig inkomstskatt taxerad inkomst som överstiger 10 000 kr. eller en skattepliktig förmögenhet som överstiger 100 000 kr. Sådant dödsbo betraktas sålunda skattemässigt som om det vore skiftat. Dödsbodelägarna taxeras särskilt för sina andelar i dödsboets inkomst och förmögenhet. Finns i ett sådant dödsbo delägare som är bosatt i utlandet och äger dödsboet svenska aktier, torde enligt gällande kupongskatteregler skatt inte kunna innehållas vid utbetalande av utdelningen, eftersom dödsboet i egenskap av juridisk person kan lyfta dödsboet tillkommande utdelning oberoende av delägarnas status. Samma förhållande kan föreligga i ett svenskt handelsbolag eller liknande, där delägaren enligt 53 § 2 mom. KL beskattas för sin andel i den juridiska personens inkomst. Det nu anförda har föranlett att i paragrafens andra stycke tagits in bestämmelser av innebörd att för handelsbolag, kommanditbolag, rederi och dödsbo, på vilket enligt 53 § 3 mom. fjärde stycket KL skall tillämpas bestämmelserna om handelsbolag, skattskyldighet skall föreligga för den del av utdelningen som inte är att hänföra till rörelseinkomst och som belöper på delägare som ej är bosatt eller stadigvarande vistas här i landet.

Med rörelseinkomst förstås inkomst av rörelse för vilken skattskyldighet föreligger till statlig inkomstskatt och kommunal inkomstskatt enligt 6 § 1 mom. SI och 53 § 1 mom. KL.

För det andra har skattskyldighetens omfattning när det gäller förvärv av rätten till utdelning utan samband med förvärv av även aktien fått en annorlunda utformning.

F.n. utgår kupongskatt om den utdelningsberättigade genom gåva förvärvat utdelningen utan att också ha förvärvat aktien. Den dubbelbeskattning, som därigenom kan uppstå, är avsiktlig och har tillkommit för att hindra missbruk. Kupongskattenämnden har emellertid enligt sitt protokoll den 2 maj 1961, § 2, uttalat att i överensstämmelse med lagstiftningens grunder skäl för dylik dubbelbeskattning inte synes böra föreligga i sådana fall då utdelningsberättigad enligt 7 § förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall likställas med ägare i fråga om skyldighet att erlagga förmögenhetsskatt för de aktier, från vilka utdelningen härstammar. Nämnden har ansett att kupongskatt i sådana fall inte bör utgå.

Jag delar den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian att även andra fall av överlåtelse av rätten till utdelning genom gåva torde böra omfattas av befrielse från kupongskatt för att inte dubbelbeskattning skall ske. Kupongskatt bör sålunda inte utgå om någon genom gåva erhåller rätt till viss avkomst bestående av utdelning på svenska aktier och denna rättighet är bestämd att utgå under den berättigades livstid eller viss längre tid (t.ex. när avkastning av en aktiepost skall utgå till en trotjänare under dennes livstid). Fastän kapitalvärdet på denna rättighet förmögenhetsbeskattas, torde den berättigade emellertid ej kunna jämföras med ägare i fråga om skyldighet att erlagga förmögenhetsskatt. Har alltså gåvotagaren tillförsäkrats utdelning för en tid som inte understiger tio år eller för sin återstående livstid, synes av billighetsskäl kupongskatt inte böra uttagas. Bestämmelsen bör emellertid inte göras generell. Den bör sålunda inte tillämpas om gåvotagaren är underårig. Med underårig förstås i förslaget den som inte är myndig, dvs. inte fyllt 20 år.

Bestämmelser med nu angiven innebörd har tagits in i paragrafens tredje stycke.

Det tredje ändringsfallet avser utformningen av reglerna om skattskyldighet för bulvaner. Trots att utdelning skall beskattas i vanlig ordning vid den statliga inkomstbeskattningen föreligger enligt förslaget skattskyldighet för kupongskatt, om den utdelningsberättigade innehar aktie under sådana förhållanden att annan bereds obehörig förmån vid taxering till inkomstskatt eller att befrielse från kupongskatt erhålles. Det i 1 § andra stycket KupF använda uttryckssättet "uppträder såsom bulvan för annan" är inte lätt att bestämma till sin innebörd. Något praktiskt fall från tillämpningen av bestämmelsen finns veterligen inte. Bestämmelsen torde främst ha haft prohibitivt värde. Om ett bulvanförhållande har kommit till i syfte att kringgå annan författning än skatteförfattning, t.ex. näringsfrihetsförordningen, är skatterättsliga åtgärder inte den riktiga metoden att förebygga missbruk. Har däremot bulvanförhållandet kommit till stånd i syfte att bereda någon frihet från skatt, är det motiverat med skattepåföljd. Jag anser att den angivna förutsättningen för skattskyldighet, nämligen att annan obehörigen bereds förmån vid taxeringen eller vinner befrielse från kupongskatt, är tillräcklig för att nå den önskade effekten i skattehänseende.

De bestämmelser som avser att hindra att kupongskatteförordningens bestämmelser om skattskyldighet kringgås har tagits upp i paragrafens fjärde stycke.

6 §

I prop. 1970:55 har lagts fram förslag till organisation av riksskatteverket, som enligt statsmakternas beslut skall inrättas den 1 januari 1971. I propositionen föreslås att beslut i kupongskatteärenden fattas inom riksskatteverket och att kupongskattenämnden försvinner.

7–12 §§

Dessa paragrafer upptar bestämmelser för utdelning i avstämningsbolag och är helt nya. Jag har tidigare redovisat de överväganden som ligger till grund för nyssnämnda bestämmelser. Jag inskränker mig därför här till att beröra vissa frågor av teknisk natur.

Vid förvärv av aktie skall förvärvaren i samband med begäran om införing i aktieboken till VPC avge skriftlig uppgift om förhållanden som är avgörande för bedömande av frågan om hans kupongskatteskyldighet.

Bestämmelserna i 7 § bör därvid ses i samband med frågan om ansvar för kupongskatt, som regleras i 10 §. Genom 7 § andra stycket åläggs aktieförvärvare och andra som avses få rätt att lyfta utdelning skyldighet att lämna uppgifter till ledning för VPC så att detta organ skall kunna fullgöra sina åligganden i uppbördshänseende. Den frågan kan uppstå huruvida en rättsinnehavare skall behöva lämna uppgift om sig själv vid varje tillfälle han ansöker om registrering. Enligt min mening synes inte meningsfullt att kräva detta, även om formella möjligheter till det bör föreligga för VPC.

Med uttrycket "den som avses med införingen" bör förstås den presumtive utdelningsberättigade. Uttrycket utdelningsberättigad kan dock inte användas i författningstexten, eftersom vid tidpunkten för registreringsansökningen någon utdelning ännu ej behöver vara aktuell.

Om utdelningsberättigad person dör, torde skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden i kupongskattehänseende åvila dödsboet.

Då interimisbevis enligt gällande rätt behandlas som aktiebrev och resulterar i införing i aktieboken, är även den som begär sådan införing skyldig att lämna uppgift enligt 7 §.

Vidare skall uppgift enligt 7 § lämnas av den som vill bli införd i förteckning enligt 12 § första stycket lagen om förenklad aktiehantering, om han kan anses som presumtiv utdelningsberättigad. I sådana fall då aktieägaren avhånt sig aktiens avkastningsrätt eller då genom gåvo- eller testamentsvillkor äganderätten tillagts en person och avkastningen en annan, skall uppgiften vid registreringen i den särskilda förteckningen således avse avkomsttagaren.

I promemorian har upptagits ett förslag att kupongskatt alltid skulle innehållas om utbetalning sker i utlandet. En sådan regel förefaller mig när det gäller avstämningsbolag vara för stel. Endast i det fall att utbetalning sker till utländsk förvaltare torde kupongskatt behöva innehållas som en rutinåtgärd. I övrigt torde det få ankomma på VPC eller förvaltaren att pröva skattskyldighetsfrågan i vanlig ordning. Beträffande utländsk förvaltare torde Kungl. Maj:t äga befogenhet att föreskriva skyldighet att innehålla kupongskatt som villkor för tillstånd till förvaltningen.

Sedan uppgift avlämnats till VPC kan inträffa förhållanden som medför förändring av skattskyldigheten till kupongskatt. Den utdelningsberättigade är då skyldig att ofördröjligen skriftligen anmäla sådan ändring till VPC.

Senast fyra månader efter avstämningsdagen skall VPC till de utdelningsberättigade, för vilka kupongskatt innehållits, lämna skriftlig uppgift om det belopp som innehållits. Sådan uppgift utgör kvitto på erlagd kupongskatt. Den bör vid eventuell restitution av den utdelningsberättigade kunna användas såsom intyg om den erlagda kupongskatten.

I 8 § regleras VPC:s skyldighet att redovisa till riksskatteverket. VPC skall redovisa varje bolags samlade utdelning för sig. Har kupongskatt innehållits, skall redovisningsuppgift (motsvarande kupongbolagens 18 b-uppgift) avlämnas till riksskatteverket för varje skattskyldig med angivande av utdelat belopp och innehållen kupongskatt. För övrig utdelning kan redovisning ske i en klumpsumma med angivande av det sammanlagda beloppet av utdelningen. Jag vill här erinra om att VPC är skyldig att innehålla och inbetala kupongskatt även för sådana rättsägare som är okända vid fyramånadersfristens utgång och till vilka således utdelningen ej kunnat utbetalas. Vidare vill jag erinra om att jag funnit lämpligt att föreslå möjlighet för VPC att ombesörja restitution i sådana fall där det sedermera visar sig att rättsägaren inte var skyldig att erlägga kupongskatt. Bestämmelser härom har tagits upp i 9 §. De är utformade efter mönster av bestämmelserna om kupongbolagens rätt till restitution.

13—17 §§

I dessa paragrafer behandlas övriga bolags handhavande av kupongskatt och dess redovisning. I stort motsvarar paragraferna 4 §, 5 § andra stycket, 6 §, 9 § 1 mom. och 10 § KupF. Beträffande de ändringar som föreslagits i nuvarande redovisningssystem för kupongbolag hänvisas till den allmänna motiveringen.

18 §

Paragrafen motsvarar 5 a § KupF. Ändringen i texten är föranledd av vad jag anför i det föregående om bankinspektionen och försäkringsinspektionen som registrerings- och tillsynsmyndigheter för bankaktiebolag resp. försäkringsaktiebolag.

19 §

I paragrafen regleras ämnen som nu behandlas i 9 § 2 mom. och 5 § fjärde stycket KupF. Jag har i det föregående redovisat skälen för införande av ett system med restavgift och tilläggsavgift, närmast efter mönster av motsvarande bestämmelser i uppbördsförordningen (1953:272).

22 och 23 §§

Paragraferna motsvarar 8 § andra och tredje styckena KupF.

Den normala åtgärden från riksskatteverkets sida när VPC eller bolag inte fullgör skyldigheten att inbetala kupongskatt eller dröjsmålsränta blir först föreläggande och

sedan uttagande enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen om indrivning. Uttagande torde i praktiken inte komma i fråga hos VPC. Någon regel för uttagande hos VPC har därför inte tagits upp. Däremot bör uttagande kunna ske även hos avstämningsbolag, nämligen om den bristande redovisningen beror på betalningstredska från bolagets sida. Reglerna härom återfinns i 8 § tredje stycket KupF och har nu tagits upp i 22 §.

I 23 § förslaget behandlas det fallet att bolag försummar sina skyldigheter i annat hänseende än beträffande skyldigheten att innehålla eller inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning. Regler för sådana fall finns nu i 8 § andra stycket KupF.

24 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 9 § 3 mom. KupF. Benämningen taxeringsrevision har ersatts med det mera adekvata uttrycket skatterevision. Riksskatteverket bör fatta beslut om revisionen. Frågan om verkets inre organisation har ännu inte avgjorts i detalj. Först sedan detta skett kan avgöras huruvida ytterligare bestämmelser om skatterevisionen behövs.

25 §

Paragrafen motsvarar 11 § andra stycket KupF. Ett förtydligande har gjorts, så att det klart skall framgå att endast blankett med uppgift som kan föranleda uttagande av kupongskatt skall sändas till riksskatteverket.

26 §

Paragrafen motsvarar 11 § tredje och fjärde styckena KupF.

27 §

Paragrafen motsvarar 12 § 1 mom. KupF. Följande ändringar har gjorts. I fråga om den tid, inom vilken restitutionsansökan skall inges, har tagits bort den nu gällande begränsningen att ansökan skall inges före utgången av kalenderåret efter det då utdelningen uppburits. Med hänsyn till att VPC och bolagen har rätt att få restitution intill utgången av femte året efter utdelningsåret, har motsvarande tidsfrist nu syns lämplig även för enskilds restitutionsrätt. Vidare skall restitutionsansökan göras hos riksskatteverket och inte som f.n. hos länsstyrelsen i det län, där den utdelningsberättigade enligt KL har sin hemortskommun.

I vissa situationer kan utdelningen bli inkomstbeskattad genom besvär eller eftertaxering. Det kan därvid dröja åtskilliga år efter det, då utdelningen blev tillgänglig för lyftning, innan frågan blir slutligen avgjord. Med hänsyn härtill har för sådana fall i paragrafen upptagits bestämmelse om förlängd tid för restitutionsansökan.

Slutligen har införts en bestämmelse som möjliggör kvittning av kupongskatt, som skall restitueras, mot restförd kupongskatt.

28 §

Under remissbehandlingen har framkommit den synpunkten att det skulle vara lämpligt med preskriptionsbestämmelser beträffande kupongskatt som skall indrivas. I

enlighet härmed har i denna paragraf tagits in bestämmelser om att åtgärder för indrivning av obetald kupongskatt inte skall få vidtas senare än fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket förordnande om indrivning meddelats. Förordnande om indrivning meddelas enligt 22 § av länsstyrelsen, medan riksskatteverket skall meddela sådant förordnande i fall som avses i 26 §. I sammanhanget vill jag erinra om att kupongskatt preskriberas enligt allmänna regler, dvs tio år efter det skattskyldigheten uppkom.

29 §

Uppgiften att föra talan för det allmänna mot beslut av riksskattenämnden eller länsstyrelse enligt denna förordning utom i fråga om vite har överflyttats från taxeringsdirektören vid länsstyrelsen i Stockholms län eller, efter dennes bemyndigande, förste taxeringsintendent, som inte är chef för kontor till allmänt ombud hos riksskatteverket.

Vidare har departementsförslaget kompletterats med bestämmelse att om besvären inkommer direkt till kammarrätten, detta inte skall utgöra hinder för besvärens prövning.

Slutligen har i paragrafen angetts vissa paragrafer eller delar därav avseende uppbörds- och kontrolltekniska åtgärder mot vilka besvär inte får föras.

30 §

Paragrafen motsvarar 15 § 3 mom. KupF.

31 §

Paragrafen innehåller ansvarsbestämmelser. F.n. återfinns motsvarande bestämmelser i 16 § KupF. De innebär följande.

Enligt 16 § första stycket tillämpas 120 § taxeringsförordningen (1956:623) om styrelse för aktiebolag underlåter att fullgöra skyldighet enligt 5, 5 a eller 6 § eller 7 § första stycket första punkten eller 9 § 1 mom. KupF. Straffet enligt 120 § taxeringsförordningen är böter, högst 300 kr., om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken. Vidare får enligt nämnda paragraf i taxeringsförordningen frias från straff om försummelsen är ursäktlig eller eljest ringa.

Har någon i uppgift som avses i 4 § KupF uppsåtligen lämnat oriktigt svar på någon av de frågor som där nämns eller eljest lämnat vilseledande uppgift, eller har någon efter anmaning enligt 13 § uppsåtligen avgett oriktig försäkran, straffas han enligt 16 § andra stycket KupF med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Dessutom finns i 16 § tredje stycket en bestämmelse enligt vilken ingen får dömas till ansvar enligt KupF för det han efter anmaning enligt 13 § avgett oriktig försäkran, om han annars skulle ha röjt att han uppträdde som bulvan i strid mot ett enligt lag gällande förbud.

De straffbestämmelser som nu föreslås är något annorlunda utformade. I paragrafens första stycke, som innehållsmässigt sett motsvarar 16 § första stycket KupF, har tagits upp straff för den som underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 7 § första stycket, 8 §, 15 §, 17 § första stycket, 18 § eller 21 § första stycket första punkten i förslaget. Straffet har ansetts böra vara dagsböter och inte penningböter.

I andra stycket har tagits upp ett brott som närmast motsvarar det nu i 16 § andra stycket KupF beskrivna brottet. Gärningsbeskrivningen är dock anpassad efter gärningsbeskrivningen för falskdeklaration och vårdslös deklaration i 1 och 2 §§ skattestrafflagen (1943:313). Påföljden är dock densamma som den nuvarande i 16 § andra stycket KupF. Jag vill i detta sammanhang erinra om att skattestrafflagutredningens betänkande Skattebrotten (SOU 1969:42) f.n. övervägs inom finansdepartementet. Förslag till nya bestämmelser om skattebrott är att vänta inom en snar framtid. Därvid kommer också den nu föreslagna straffbestämmelsen i kupongskattehänseende att beröras. De nya bestämmelserna om skattebrott kan emellertid inte förväntas träda i kraft så tidigt som det är avsett att de nya kupongskattereglerna skall göra.

I paragrafens tredje och fjärde stycken har tagits upp bestämmelser som redan gäller i vissa avseenden, nämligen dels att i ringa fall får frias från ansvar, dels att här aktuella straffbestämmelser inte skall tillämpas om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Någon bestämmelse motsvarande 16 § tredje stycket KupF är inte längre behövlig med hänsyn till utformningen av 4 § fjärde stycket förslaget.

Övergångsbestämmelser

Den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering avses träda i kraft den 1 januari 1971. För att lagen skall kunna tillämpas på ett bolag krävs emellertid också att bolagsstämman beslutat om det. Ägare av aktiebrev som utfärdats innan lagen börjat tillämpas på aktiebolaget kan, såvitt avser därefter beslutad utdelning eller kapitalökning, lyfta utdelning på aktien först sedan han avlämnat aktiebrevet för utbyte mot nytt brev och blivit införd i aktieboken antingen själv eller genom förvaltare. Innan detta skett kan ej heller annan utdelningsberättigad än ägare registreras.

I promemorian föreslås att de nu gällande kupongskattebestämmelserna i princip skall tillämpas på utdelning som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet av de här föreslagna nya reglerna för kupongskatt. Dock bör den modifikation göras, heter det i promemorian, att om skyldighet för bolaget att inbetala kupongskatt inträder först efter ikraftträdandet, dröjsmålsränta inte bör tas ut utan i stället bör utgå restavgift och tilläggsavgift enligt förslaget. Vidare bör enligt promemorian det nya restitutionsförfarandet bli tillämpligt i fråga om restitution direkt till utdelningsberättigad, om restitutionsansökningen görs efter ikraftträdandet.

I fråga om utdelning efter ikraftträdandet i bolag, som vid den tidpunkt då utdelningen först blev tillgänglig för lyftning ännu inte gått över till de nya aktiehanteringsrutinerna bör enligt promemorian de föreslagna nya bestämmelserna om kupongbolag gälla även om utdelningen lyfts vid en tidpunkt då bolaget övergått till att bli avstämningsbolag.

Med hänsyn till att förslaget till lag om förenklad aktiehantering avses träda i kraft den 1 januari 1971 bör även de nya kupongskattereglerna träda i kraft vid denna tidpunkt. Bland övergångsbestämmelserna har tagits upp följande föreskrifter. I samband med ikraftträdandet upphör KupF att gälla. Har utdelning dessförinnan blivit tillgänglig för lyftning tillämpas emellertid KupF med följande undantag.

1. Inträder skyldighet för styrelse för aktiebolag att enligt 5 § KupF avlämna uppgifter om utdelning eller att inbetala kupongskatt först efter ikraftträdandet, och fullgörs inte denna skyldighet, gäller 19 § andra stycket samt 22 och 23 §§ i den föreslagna nya förordningen.

2. Vid återbetalning av kupongskatt till bolag enligt 6 § KupF skall den begränsning gälla som föreskrivs i 16 § andra stycket i den nya förordningen, dvs. den preskriptionstid som föreslagits för återbetalning till bolag, om utdelningen utbetalats efter utgången av 1970. Bestämmelsen fanns inte medtagen i promemorieförslaget. Den har tillkommit med anledning av ett påpekande i CFU:s remissyttrande.

3. Restitution av kupongskatt till utdelningsberättigad enligt 12 § 1 mom. KupF skall ske enligt 27 § i den föreslagna nya förordningen, om ansökan därom görs efter ikraftträdandet.

4. Vid bedömande efter ikraftträdandet av straff för underlåtenhet eller gärning som avses i 16 § i den upphävda förordningen skall beaktas 31 § tredje och fjärde styckena i den föreslagna nya förordningen. Denna regel har föreslagits i promemorian och föranleds därav att den innebär en viss lindring i påföljdssystemet.

5. Eftersom kupongskattenämnden och kupongskattekontoret inte skall finnas kvar i nuvarande organisationsform efter ikraftträdandet, har tagits in en bestämmelse enligt vilken prövning och handhavande i övrigt av ärende rörande kupongskatt skall ankomma på riksskatteverket.

Inom finansdepartementet har upprättats två jämförelsetabläer, som innehåller de föreslagna nya kupongskattereglernas motsvarighet i KupF resp. KupF:s motsvarighet i de nya reglerna. Tabläerna torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1 och 2*.

Förslaget till lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Ändringen i 37 § 1 mom. har berörts i det föregående.

I 43 § 1 mom. har tagits in en ändring av redaktionell art.

Hemställen

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om kupongskatt,*
- 2) *lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623).*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

Jämförelsetabla 1. De föreslagna reglernas motsvarighet i KupF

<i>Nya KupF</i>	<i>KupF</i>
1 § första stycket	motsvarar del av 1 § första stycket
2 §	saknar motsvarighet
3 §	5 § femte stycket
4 § första stycket	motsvarar del av 1 § första stycket
andra stycket	saknar motsvarighet
tredje stycket	motsvarar del av 1 § första stycket
fjärde stycket	motsvarar 1 § andra stycket
femte stycket	1 § tredje stycket
5 §	2 §
6 §	motsvarar 3 §
7–12 §§	saknar motsvarighet
13 §	saknar motsvarighet
14 § första stycket	motsvarar 4 § första stycket
andra stycket	motsvarar 4 § andra stycket första punkten
tredje stycket	4 § tredje stycket
15 §	motsvarar 5 § andra stycket första punkten
16 § första stycket	motsvarar del av 6 §
andra stycket första och andra punkterna	motsvarar del av 6 §
andra stycket tredje punkten	saknar motsvarighet
17 § första stycket	9 § 1 mom.
andra stycket	10 §
18 § första stycket	motsvarar 5 a § första och andra styckena
andra stycket	motsvarar 5 a § tredje stycket
19 § första stycket första punkten	9 § 2 mom.
första stycket andra punkten	saknar motsvarighet
andra stycket	motsvarar 5 § fjärde stycket
20 §	5 § tredje stycket
21 § första stycket	motsvarar 7 § första stycket
andra stycket	7 § andra stycket
22 § första stycket	motsvarar 8 § andra stycket första punkten
andra stycket	motsvarar 8 § tredje stycket första och andra punkterna

<i>Nya KupF</i>	<i>KupF</i>
23 § första stycket	motsvarar 8 § andra stycket första och andra punkterna
andra stycket	motsvarar 8 § andra stycket tredje punkten
24 §	motsvarar 9 § 3 mom. första och fjärde punkterna
25 §	11 § andra stycket
26 § första stycket	motsvarar 11 § tredje stycket första punkten
andra stycket	motsvarar 11 § tredje stycket andra – femte punkterna
tredje stycket	motsvarar 11 § fjärde stycket
27 § första stycket	motsvarar 12 § 1 mom. första stycket
andra stycket	motsvarar 12 § 1 mom. andra stycket första och andra punkterna
tredje stycket	motsvarar 12 § 1 mom. andra stycket fjärde punkten
fjärde stycket	saknar motsvarighet
femte stycket	motsvarar 12 § 1 mom. tredje stycket
28 §	saknar motsvarighet
29 § första stycket	motsvarar 15 § 1 mom. första stycket och 2 mom. första stycket
andra stycket	motsvarar 15 § 1 mom. andra stycket första punkten
tredje stycket	saknar motsvarighet
30 §	motsvarar 15 § 3 mom.
31 § första stycket	motsvarar 16 § första stycket
andra stycket	motsvarar 16 § andra stycket
tredje stycket	(saknar motsvarighet) ¹
fjärde stycket	(saknar motsvarighet) ¹

¹ Föreskrifterna i 27 § tredje och fjärde styckena Nya KupF gäller dock för vissa fall på grund av hänvisningen i 16 § första stycket KupF till 120 § TF.

Jämförelsetabla 2. KupF:s motsvarighet i de föreslagna reglerna

<i>KupF</i>	<i>Nya KupF</i>
1 § första stycket	motsvaras av 1 § samt 4 § första och tredje styckena
andra stycket	motsvaras av 4 § fjärde stycket
tredje stycket	4 § femte stycket
fjärde stycket	saknar motsvarighet
2 §	5 §
3 §	motsvaras av 6 §
4 § första stycket	motsvaras av 14 § första stycket
andra stycket första punkten	motsvaras av 14 § andra stycket
andra stycket andra punkten	saknar motsvarighet
tredje stycket	14 § tredje stycket
5 § första stycket	saknar motsvarighet
andra stycket	motsvaras av 15 §
tredje stycket	motsvaras av 20 §
fjärde stycket	motsvaras av 19 § andra stycket
femte stycket	3 §
5 a §	motsvaras av 18 §
6 §	motsvaras av 16 § första stycket samt andra stycket första och andra punkterna
7 § första stycket	motsvaras av 21 § första stycket
andra stycket	21 § andra stycket
8 § första stycket	saknar motsvarighet
andra stycket första punkten	motsvaras av 22 § första stycket och 23 § första stycket första punkten
andra stycket andra punkten	motsvaras av 23 § första stycket andra punkten
andra stycket tredje punkten	23 § andra stycket
tredje stycket första och andra punkterna	motsvaras av 22 § andra stycket
tredje stycket tredje punkten	saknar motsvarighet
fjärde stycket	saknar motsvarighet
9 § 1 mom.	17 § första stycket
2 mom.	19 § första stycket första punkten
3 mom. första punkten	24 § första punkten
andra punkten	saknar motsvarighet
tredje punkten	saknar motsvarighet
fjärde punkten	24 § andra punkten

KupF

Nya KupF

10 §	17 § andra stycket
11 § första stycket	saknar motsvarighet
andra stycket	motsvaras av 25 §
tredje stycket första punkten	motsvaras av 26 § första stycket
tredje stycket andra — femte punkterna	motsvaras av 26 § andra stycket
fjärde stycket	motsvaras av 26 § tredje stycket
12 § 1 mom. första stycket	motsvaras av 27 § första stycket
1 mom. andra stycket första och andra punkterna	motsvaras av 27 § andra stycket
1 mom. andra stycket tredje punkten	saknar motsvarighet
1 mom. andra stycket fjärde punkten	27 § tredje stycket
1 mom. tredje stycket	27 § femte stycket
2 mom.	saknar motsvarighet
13 §	saknar motsvarighet
14 §	saknar motsvarighet
15 § 1 mom. första stycket	motsvaras av 29 § första stycket
1 mom. andra stycket första punkten	motsvaras av 29 § andra stycket
1 mom. andra stycket andra punkten	motsvaras av 23 § andra stycket
2 mom. första stycket	motsvaras av 29 § första stycket
2 mom. andra stycket	motsvaras av 23 § andra stycket
3 mom.	30 §
16 § första stycket	motsvaras av 31 § första, tredje och fjärde styckena
andra stycket	motsvaras av 31 § andra stycket
tredje stycket	saknar motsvarighet
17 § första stycket	saknar motsvarighet
andra stycket	saknar motsvarighet

Promemorians förslag till kupongskatteförordning

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 §

Kupongskatt erlägges enligt denna förordning till staten för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag.

I denna förordning avses med

registrerande aktiebolag: aktiebolag som tillämpar lagen (19 :) med särskilda bestämmelser för vissa bolag om aktiebrev och aktiebok m.m.,

utdelningstillfälle: för registrerande aktiebolag den i 9 § första stycket nämnda lag avsedda dagen för avstämmande av aktieboken och för andra aktiebolag den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.

Har för aktiebolag, som icke är registrerande aktiebolag, ej bestämts viss dag då utdelning skall vara tillgänglig för lyftning eller skall utdelning i sådant bolag tillgodoföras den utdelningsberättigade på annat sätt än genom utbetalning av utdelat belopp, anses utdelningen ha blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter det beslut om utdelningen fattats.

Skattskyldighet

2 §

Skattskyldighet föreligger för utdelningsberättigad, om denne vid utdelningstillfället är fysisk person, som ej är bosatt eller stadigvarande vistas här i riket, eller oskiftat dödsbo efter sådan person,

utländskt bolag eller juridisk person, som enligt 16 § 2 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall likställas med utländskt bolag, och utdelningen ej är hänförlig till rörelse som bedrivits här.

Skattskyldighet föreligger vidare för utdelningsberättigad, om denne vid utdelningstillfället genom annat fång än arv eller testamente förvärvat rätt till utdelningen utan att ha förvärvat även aktien. Detta gäller dock icke om den utdelningsberättigade enligt 7 § förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall likställas med ägare i fråga om skyldighet att erlägga skatt för förmögenhet för den aktie, på vilken utdelningen belöper, eller, i fall han ej är underårig, genom gåva erhållit rätten till utdelning för en längre tid eller för sin återstående livstid.

Skattskyldig är dessutom utdelningsberättigad, som innehar aktie under sådana förhållanden, att annan därigenom obehörigen beredes förmån vid taxering till inkomstskatt eller vinner befrielse från kupongskatt.

Skattskyldighet föreligger icke för person, som avses i 17 § eller 18 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

Skattesats

3 §

Kupongskatt utgår med trettio procent av utdelningen.

Beskattningsmyndighet m.m.

4 §

För att besluta i ärenden om kupongskatt finns en av Konungen utsedd nämnd (*kupongskattenämnden*), bestående av tre ledamöter med suppleanter för var och en av dem. Av nämndens ledamöter förordnas en till ordförande och en att vid förfall för ordföranden träda in i hans ställe.

För att i övrigt handlägga ärenden om kupongskatt finns ett särskilt organ (*kupongskattekontoret*), som ingår i länsstyrelsen i Stockholms län.

**Innehållande av kupongskatt vid utbetalande av
aktieutdelning m.m.**

*Bestämmelser för utdelning i registrerande
aktiebolag*

5 §

Registrerande aktiebolag skall vid utbetalande av utdelning innehålla kupongskatt efter den skattesats som anges i 3 §, om icke fall föreligger som avses i följande stycke.

Har bolaget för utdelningstillfället uppgifter om den utdelningsberättigade av vilka framgår, att denne ej är skattskyldig, skall kupongskatt ej innehållas. Uppgifterna skall avlämnas på blankett enligt fastställt formulär och av uppgiftslämnaren avgivna på heder och samvete. Föreskrifterna i detta stycke gäller dock ej om utbetalningen sker i utlandet.

Bolaget skall senast 60 dagar efter utdelningstillfället lämna den utdelningsberättigade skriftlig uppgift om det belopp som innehållits i kupongskatt för den utdelningsberättigade.

6 §

Registrerande aktiebolag skall senast 60 dagar efter utdelningstillfället till kupongskattekontoret lämna uppgift om dels det sammanlagda beloppet av utbetalade utdelningar där skattskyldighet icke förelegat, dels envar skattskyldig beträffande storleken av utbetalad utdelning och innehållen kupongskatt, dels det sammanlagda beloppet av innehållen kupongskatt. Inom samma tid skall bolaget vidare inbetala innehållen kupongskatt.

7 §

Har registrerande aktiebolag icke innehållit kupongskatt fastän detta skulle ha skett enligt 5 §, skall bolaget förskjuta kupongskatten men får söka skattebeloppet åter av den skattskyldige.

8 §

Föreligger fall, som avses i 7 §, skall kupongskattekontoret delge det utdelande aktiebolaget utdrag av den längd som nämns i 22 § med föreläggande för bolaget att inom 60 dagar från delfäendet erlägga skattebeloppet till kupongskattekontoret. Vill bolaget bestrida kravet, skall det senast inom samma tid göra erinran hos kupongskattenämnden, som meddelar beslut med anledning härav. Beslutet skall delges bolaget och antecknas i längden.

9 §

Förvaltas aktie i registrerande aktiebolag enligt anmärkning i aktieboken av förvaltare enligt § lagen med särskilda bestämmelser för vissa bolag om aktiebrev och aktiebok skall bestämmelserna i 5—8, 16 samt 18—20 §§ denna förordning såvitt de avser registrerande aktiebolag i stället gälla förvaltaren.

Aktiebolag skall vid redovisning enligt 6 § lämna uppgift till kupongskattekontoret om sådan förvaltning som avses i första stycket.

Bestämmelser för utdelning i övriga aktiebolag

10 §

För aktiebolag, som icke är registrerande aktiebolag, gäller vid utbetalande av utdelning följande.

När uppgift om aktieutdelning enligt 43 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956:623) avges skall uppgiftslämnaren på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär besvara frågor till ledning för bedömande om den utdelningsberättigade är skattskyldig. Kupongskatt, som belöper på utdelningen, skall innehållas vid utbetalningen av utdelningen. Den som utbetalar utdelningen skall teckna erkännande att kupongskatten innehållits och tillställa uppgiftslämnaren erkännandet.

Kupongskattenämnden får medge den, som är skyldig att lämna uppgift om aktieutdelning och som förutsättes kunna bedöma om skattskyldighet enligt 2 § föreligger, att i det fall skattskyldighet uppenbarligen icke föreligger utbetala utdelning utan att kupongskatt innehålls även om svaret på frågorna skulle ge anledning till sådant innehållande.

Sker utbetalning av utdelning i utlandet, skall kupongskatt alltid innehållas.

11 §

Aktiebolag, som avses i 10 §, skall senast fyra månader efter utdelningstillfället, dock senast den 15 januari året därpå, till kupongskattekontoret lämna de blanketter med uppgifter om utdelning som inkommit till bolaget samt inbetala kupongskatt för dels den

utdelning för vilken med hänsyn till innehållet i uppgifterna skatt skolat innehållas, dels den utdelning för vilken fullständiga uppgifter ännu ej redovisats.

12 §

Inkommer blankett med uppgifter om utdelning till aktiebolag, som avses i 10 §, sedan bolaget inbetalt kupongskatt enligt 11 §, återbetalas efter beslut av kupongskattenämnden kupongskatt som belöper på sådan utdelning vid vars utbetalande kupongskatt ej bort innehållas.

För återbetalning fordras att bolaget överlämnar blanketten till kupongskattekontoret. Blankett som inkommit till bolaget under ett kalenderår skall vara kupongskattekontoret tillhanda senast den 15 januari påföljande år. Återbetalning sker ej beträffande utdelning som ägt rum tidigare än femte kalenderåret före det blanketten överlämnats till kupongskattekontoret.

13 §

Blanketter med uppgift om utdelning som insändes enligt 11 § skall vara ordnade enligt 37 § 4 mom. andra stycket taxeringsförordningen. Blanketter, vid vilkas avgivande kupongskatt innehållits, skall dock vara avskilda från övriga blanketter, och sammanlagda beloppet av den utdelning uppgifterna i dessa blanketter avser skall anges särskilt. Senast den 31 januari varje år skall de blanketter som nämnts i första stycket och som gäller det årets taxering tillställas länsstyrelsen i det län, där den som avses med uppgiften är bosatt.

Gemensamma bestämmelser

14 §

Aktiebolag skall inom 30 dagar efter utdelningstillfället insända bestyrkt avskrift av beslutet om utdelning till patent- och registreringsverket.

Handling, som enligt första stycket inkommer till patent- och registreringsverket, skall verket översända till kupongskattekontoret.

Har bolag icke inom föreskriven tid insänt handling som avses i första stycket, skall patent- och registreringsverket erinra bolaget om dess skyldighet. Insändes likväl icke handlingen, skall verket anmäla försummelsen till kupongskattekontoret.

15 §

Kupongskatt inbetalas till kupongskattekontorets postgirokonto. Inbetalning anses ha skett den dag inbetalningskort eller försändelse som innehåller gireringskort inkommit till postanstalt.

Inbetalas kupongskatt ej inom den tid som anges i 6 eller 11 § eller i den ordning som anges i första stycket, utgår restavgift beräknad efter fyra öre för varje hel krona av det icke erlagda beloppet, dock ej mindre än tio kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning skall jämnas till närmast högre hela krantal. Utöver restavgift utgår för varje påbörjad tidrymd av sex månader utöver den första efter utgången av den månad då

inbetalningen borde ha skett tilläggsavgift, som för varje sådan tidrymd beräknas till fyra öre för varje hel krona av det icke erlagda beloppet, dock ej mer än tolv öre för hel krona. I övrigt tillämpas i fråga om tilläggsavgift bestämmelserna i denna förordning om restavgift. När särskilda omständigheter föranleder till det får kupongskattenämnden befria från restavgift.

16 §

Om det behövs med hänsyn till redovisningens omfattning eller andra särskilda förhållanden, kan kupongskattekontoret medge aktiebolag anstånd med fullgörande av skyldighet enligt 6 eller 11 §. Anstånd får dock ej medges i fall där kupongskatt innehållits.

17 §

Utgår utdelning ej i penningar i svenskt mynt och är aktiebolaget skyldigt att enligt 6 eller 11 § inbetala kupongskatt, skall bolaget senast när inbetalning första gången fullgöres till kupongskattekontoret inlämna en av bolagets styrelse till riktigheten bestyrkt uppgift om de utdelade tillgångarnas värde vid utdelningstillfället. Har kupongskattekontoret anledning antaga att värdet är för lågt uppgivet, skall kontoret hos länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte anmärka förhållandet och förete den utredning som står kontoret till buds för bedömande av värdet. Länsstyrelsen har att företa värdering av de utdelade tillgångarna och meddela beslut i anledning av anmärkningen. Finner länsstyrelsen det av bolaget uppgivna värdet böra höjas, skall länsstyrelsen lämna kupongskattekontoret och bolaget underrättelse härom med föreläggande för bolaget att inom viss tid till kupongskattekontoret inbetala felande kupongskatt. Sker ej inbetalningen inom den utsatta tiden, skall bolaget erlägga restavgift och tilläggsavgift. Därvid äger 15 § andra stycket motsvarande tillämpning.

Har då beslut meddelas om inbetalning av ytterligare kupongskatt utdelning ägt rum utan att tillräckligt belopp till kupongskatten innehållits, är bolaget pliktigt förskjuta skattebeloppet med rätt att söka det åter hos den utdelningsberättigade.

18 §

Inbetalar aktiebolag ej kupongskatt i föreskriven tid eller ordning skall kupongskattekontoret förelägga bolaget att inom viss tid fullgöra sin betalningsskyldighet.

Efterkommer bolaget ej föreläggandet skall kupongskattekontoret anmäla förhållandet till länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte. Länsstyrelsen förordnar om indrivning av obetalat kupongskattebelopp samt restavgift och tilläggsavgift i den ordning som föreskrives i uppbördsförordningen (1953:272) om indrivning av restförd skatt.

19 §

Försummar aktiebolag annan skyldighet enligt denna förordning än skyldigheten att innehålla eller inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning kan länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte förelägga bolaget att vid vite fullgöra förstnämnda skyldighet. Länsstyrelsen kan utdöma försuttet vite efter anmälan av kupongskattekontoret.

Angående vite enligt denna paragraf gäller i övrigt 123 och 124 §§ taxeringsförordningen.

20 §

För kontroll beträffande kupongskatten kan taxeringsrevision ske hos aktiebolag. Därvid gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i taxeringsförordningen om taxeringsrevision.

21 §

Har till taxeringsnämnd inkommit blankett med uppgift om aktieutdelning beträffande fysisk eller juridisk person, som ej är i taxeringsdistriktet skattskyldig till statlig inkomstskatt för utdelning som avses med uppgiften och skall ej denna blankett sändas till annan taxeringsnämnd, skall taxeringsnämnden snarast möjligt och senast den 15 juli under taxeringsåret till länsstyrelsen överlämna blanketten och ange sådant för nämnden känt förhållande, som kan tjäna till ledning vid bedömande om skattskyldighet för kupongskatt föreligger. Blankett, som med hänsyn till uppgifterna däri finns böra föranleda ytterligare åtgärder enligt taxeringsförordningen, disponeras av länsstyrelsen för detta ändamål. Föranleder uppgift skattskyldighet för kupongskatt, skall länsstyrelsen tillställa kupongskattekontoret blanketten tillsammans med den utredning som taxeringsnämnden gjort. Har länsstyrelsen kännedom om ytterligare förhållande av betydelse i förevarande avseende skall länsstyrelsen upplysa kontoret om det.

Påförande av kupongskatt i efterhand

22 §

Kupongskattekontoret skall i särskild längd uppföra utdelningsberättigad, som kan antagas vara skattskyldig men för vilken utdelning utbetalats utan att kupongskatt innehållits, samt det skattebelopp som belöper på utdelningen.

Utom i fall som avses i 7 § skall kupongskattekontoret delge den som uppförts i längden utdrag ur densamma med föreläggande att inom 60 dagar från delfäendet erlägga skattebeloppet till kontoret. Vill den som uppförts i längden bestrida skattepåföringen, skall han senast inom samma tid göra erinran hos kupongskattenämnden, som meddelar beslut med anledning härav. Beslutet skall delges den som framställt erinran och antecknas i längden. Finner nämnden att kupongskatt skall erläggas, skall den skattskyldige föreläggas viss tid att erlægga skatten.

Kupongskatt, som ej erlagts inom den utsatta tiden, indrives i den ordning som föreskrives i uppbördsförordningen om indrivning av restförd skatt.

Restitution av kupongskatt

23 §

Har i annat fall än som avses i 12 § kupongskatt inbetalats fastän skattskyldighet ej

förelegat eller har kupongskatt inbetalats med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som inbetalats för mycket. Kupongskattenämnden beslutar i fråga om restitution.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos kupongskattekontoret senast vid utgången av tredje kalenderåret efter det under vilket utdelningen blev tillgänglig för lyftning. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt inbetalats för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Med beslut i fråga om restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt förordningen om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlägga skatt enligt uppbördsförordningen, äger bestämmelserna i 68 § 3 och 4 mom. nämnda förordning motsvarande tillämpning.

Beslut av kupongskattenämnden

24 §

Kupongskattenämnden är beslutförför, om två ledamöter är närvarande och ense om beslutet. Uppstår skiljaktiga meningar inom nämnden äger 88 § taxeringsförordningen motsvarande tillämpning.

Besvär

25 §

Talan mot beslut av kupongskattenämnden och länsstyrelse får av den som beslutet rör och av allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden föras genom besvär hos kammarrätten.

Besvär skall i fråga om beslut av kupongskattenämnden ha inkommit till kupongskattekontoret inom två månader från det klaganden fått del av det överklagade beslutet.

I övrigt gäller om besvär enligt denna paragraf 125 § taxeringsförordningen i tillämpliga delar.

26 §

Bestämmelserna i 98 § taxeringsförordningen om besvär över kammarrättens utslag gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande kupongskatt. Har talan förts hos kammarrätten mot beslut av länsstyrelse är besvärstiden emellertid tre veckor.

Straff

27 §

Den som underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 5 § såvitt gäller utbetalning i utlandet, 6 §, 9 § andra stycket, 11, 13, 14 eller 15 §, 17 § första stycket första punkten eller 18 §, dömes till böter, högst femhundra kronor.

Den som underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 5 § utom i vad avser utbetalning i utlandet, och sker underlåtenheten uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, dömes till straff som anges i första stycket.

Lämnar någon i fall som avses i 5 eller 10 § uppsåtligen osann eller vilseledande uppgift dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är förseelse, som avses i denna paragraf, ursäktlig eller eljest ringa får frias från straff.

Denna paragraf tillämpas ej om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Särskilda bestämmelser

28 §

Närmare bestämmelser för tillämpningen av denna förordning meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Kupongskattenämnden fastställer formulär till blankett eller annan handling som behövs för lämnande av uppgifter, redovisning samt inbetalning, återbetalning och restitution av kupongskatt liksom för skattekontroll.

Denna förordning träder i kraft den 19 , då förordningen (1943:44) om kupongskatt skall upphöra att gälla.

I fråga om utdelning som blivit tillgänglig för lyftning före ikraftträdandet gäller den upphävda förordningen med följande undantag.

1. Inträder skyldighet för styrelse för aktiebolag att enligt 5 § den upphävda förordningen avlämna uppgifter om utdelning eller att inbetala kupongskatt först efter ikraftträdandet och fullgör styrelsen icke denna skyldighet, gäller 15 § andra stycket samt 18 och 19 §§ den nya förordningen.

2. Restitution av kupongskatt till utdelningsberättigad enligt 12 § 1 mom. den upphävda förordningen skall, om ansökan därom göres efter ikraftträdandet, ske enligt 23 § den nya förordningen.

3. Vid bestämmande efter ikraftträdandet av straff för underlåtenhet eller gärning som avses i 16 § den upphävda förordningen skall beaktas 27 § fjärde och femte styckena den nya förordningen.

I fråga om utdelning som blivit tillgänglig för lyftning efter ikraftträdandet men innan lagen (19 :) med särskilda bestämmelser för vissa bolag om aktiebrev och aktiebok m.m. börjat gälla för det utdelande bolaget tillämpas bestämmelserna i den nya förordningen om aktiebolag som icke är registrerade aktiebolag.

Bestämmelserna i den nya förordningen om registrerade aktiebolag gäller endast beträffande utdelning på aktie, för vilken ägaren blivit införd i aktiebok enligt 5 § lagen med särskilda bestämmelser för vissa bolag om aktiebrev och aktiebok m.m. eller som

Kungl. Maj:ts proposition nr 134 år 1970

förvaltas enligt § nämnda lag. För utdelning på annan aktie i registrerande aktiebolag gäller bestämmelserna om aktiebolag som icke är registrerande aktiebolag.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2
Inledning	12
Nuvarande ordning	13
Förslaget till lag om förenklad aktiehantering	15
Promemorian och remissyttrandena över den	17
Allmänna synpunkter	17
Promemorian	17
Remissyttrandena	18
Innehållande av kupongskatt vid utbetalande av aktieutdelning i registrerande bolag	19
Avstämningsdagens skatterättsliga betydelse	19
Promemorian	19
Remissyttrandena	20
Grundvalen för bestämmande av skattskyldigheten	21
Promemorian	21
Remissyttrandena	22
Innehållande av kupongskatt när upplysning om ägare saknas	25
Promemorian	25
Remissyttrandena	25
Registrerande bolags ansvar för kupongskatt	26
Promemorian	26
Remissyttrandena	26
Redovisning av innehållen kupongskatt och redovisningsuppgifter	27
Promemorian	27
Remissyttrandena	28
Registrering av förvaltare	28
Promemorian	28
Remissyttrandena	29
Innehållande av kupongskatt vid utbetalande av aktieutdelning i övriga bolag	29
Promemorian	29
Remissyttrandena	30
Restitution av kupongskatt m.m.	31
Promemorian	31
Remissyttrandena	32
Bestämmelser gemensamma för registrerande bolag och övriga bolag	33
Avskrift till registreringsmyndigheten	33
Promemorian	33
Remissyttrandena	33
Restavgift	33
Promemorian	33
Remissyttrandena	34
Uppgifter till ledning för taxering av utdelningsberättigad	34

Promemorian	34
Remissyttrandena	35
Övergångsbestämmelserna	36
Promemorian	36
Remissyttrandena	37
Departementschefen	39
Allmänna synpunkter	39
Avstämningsbolag	41
Avstämningsdagens skatterättsliga betydelse	41
Grundvalen för bestämmande av skattskyldigheten	42
Innehållande av kupongskatt när upplysning om aktieägare saknas	44
Ansvar för kupongskatt	45
Redovisning av innehållen kupongskatt och redovisningsuppgifter	45
Förvaltarregistrering	46
Kupongbolag	48
Innehållande av kupongskatt	48
Restitution av kupongskatt	48
Frågor som är gemensamma för avstämningsbolag och kupongbolag	49
Avskrift till registreringsmyndigheten	49
Restavgift och tilläggsavgift	50
Taxeringsuppgifter	51
Specialmotivering	52
Förslaget till ny kupongskatteförordning	52
Förslaget till lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)	60
Hemställan	60
Bilagor	61